

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ
П'ЯТНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина двадцять перша

Стенограма пленарного засідання
28 квітня 2026 року

Київ 2026

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

П'ЯТНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина двадцять перша

Стенограма пленарного засідання

28 квітня 2026 року

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання двадцять перше (Вівторок, 28 квітня 2026 року)

Частина двадцять перша

Складення присяги народним депутатом України	...7
Виступи уповноважених представників депутатських фракцій і груп	...8
Заяви:	
депутатської фракції політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»	...16
депутатських груп	...17
Оголошення запитів народних депутатів України	...19
Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...23
Внесення змін до Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» щодо розширення компетенції міжнародного арбітражу	...23
Прийняття Закону України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні»	...25
Прийняття рішення про надання слова для виступу Секретарю Ради національної безпеки і оборони України Умерову Р.Е.	...30
Голосування пропозицій:	
про запрошення міністра внутрішніх справ України Климєнка І.В. на наступну частину триваючого пленарного засідання Верховної Ради України 29 квітня 2026 року для надання інформації	...31

про запрошення голови Державної служби фінансового моніторингу України Проніна Ф.Є. на наступну частину триваючого пленарного засідання Верховної Ради України 29 квітня 2026 року для надання інформації	...32
про запрошення міністра освіти і науки України Лісового О.В. на пленарне засідання Верховної Ради України для надання інформації	...33
про запрошення Головнокомандувача Збройних Сил України Сирського О.С. на наступну частину триваючого пленарного засідання Верховної Ради України 29 квітня 2026 року для надання інформації	...33
Прийняття Закону України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку проведення загальної мобілізації»	...35
Прийняття рішення про надання доручення Голові Верховної Ради України щодо невідкладного підписання прийнятих Верховною Радою України 28 квітня 2026 року законів України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» та «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку проведення загальної мобілізації» та негайного направлення їх Президентіві України на підпис	...40
Інформація про зміни у складі депутатських фракцій і груп	...40
Виступ Секретаря Ради національної безпеки і оборони України Умерова Р.Е.	...41
Прийняття у першому читанні за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України із продовженням строку підготовки до другого читання проекту Цивільного кодексу України	...43

Голосування пропозиції про відкликання проекту Постанови Верховної Ради України «Про скасування рішення Верховної Ради України про прийняття в цілому як закону проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення правового регулювання питань, пов'язаних із здійсненням заходів правового режиму воєнного стану, та зняття відповідного законопроекту з розгляду»	...50
Виступ голови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, Власенка Ю.М.	...51
Розгляд проектів законів України:	
«Про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо витрат на виплату і доставку пільгових пенсій»	...53
«Про внесення змін до пункту 2 розділу XV «Прикінцеві положення» Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо витрат на виплату і доставку пільгових пенсій»	...53

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
28 квітня 2026 року, 11 година 38 хвилин
(Після перерви)*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго ранку, шановні народні депутати! Переходимо до роботи. Нагадую, що здійснюється пряма трансляція нашого засідання.

Слава Україні!

Шановні народні депутати, відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання. У разі повітряної тривоги буде оголошено перерву в пленарному засіданні, і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття.

Шановні народні депутати, минулого тижня, 23 квітня, Рада Європейського Союзу ухвалила два рішення, про які варто говорити прямо і без зайвих слів. ЄС остаточно затвердив *Ukraine Support Loan* 90 мільярдів євро кредитної підтримки на 2026-2027 роки (*Оплески*). Шановні колеги, це не абстрактна цифра, це ресурс для стійкості наших державних фінансів і розвитку оборонно-промислових спроможностей. Того ж дня було ухвалено 20-й пакет санкцій проти держави-агресора.

Обидва рішення – це наслідок довіри до України, довіри до нашої здатності виконувати взяті на себе зобов'язання. Тут є пряме посилення на роботу цього залу. У спільній заяві Президента України Володимира Зеленського, президента Європейської ради Антоніу Кошти та голови Єврокомісії Урсули фон дер Ляєн окремо відзначено: нещодавнє ухвалення українським парламентом необхідного законодавства розблокувало подальше фінансування в рамках програми підтримки України. Це про нас з вами, шановні колеги.

Кілька днів тому я говорив телефоном з комісаркою ЄС з питань розширення Мартою Кос. Вона сказала коротко і точно, що український парламент блискуче демонструє здатність ухвалювати рішення, необхідні для просування на європейському шляху, і подякувала кожному парламентарію, кожному депутату, який підтримав євроінтеграційні закони минулого пленарного тижня. Це не дипломатична ввічливість, це оцінка нашої з вами роботи.

Ще один важливий сигнал. Посли країн «Великої сімки» запросили мене взяти участь у парламентському саміті спікерів «Великої сімки», який цього року відбудеться в Парижі. Це не особисте запрошення, це визнання ролі Верховної Ради України як повноцінного гравця на міжнародній арені.

Шановні колеги, міжнародні партнери в нас вірять. Вони демонструють це конкретно грошима, санкціями, запрошеннями до співпраці у найвищих форматах, і наше завдання залишатися єдиними, послідовними і робити свою роботу. Слава Україні!

Шановні народні депутати, сьогодні день народження в народного депутата України Дмитра Олександровича Нальотова, фракція «Слуга народу». Давайте привітаємо нашого колегу, побажаємо йому міцного здоров'я, нових досягнень і здобутків на благо України (*Оплески*).

Шановні колеги, за парламентською традицією я пропоную розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

Шановні колеги, Україна вже тринадцятий рік чинить опір збройній агресії російської федерації та п'ятий рік рішуче протистоїть повномасштабному вторгненню. Держава-агресор продовжує завдавати масованих ракетних і дронівих ударів по мирних містах і селах України, зокрема по території Дніпропетровської, Запорізької, Харківської, Сумської, Чернігівської, Київської, Одеської та інших областей. На превеликий жаль, внаслідок цих атак є загиблі та постраждалі. Висловлюємо щирі співчуття рідним і близьким загиблих та бажаємо якнайшвидшого одужання всім постраждалим.

Цими днями ми також вшановуємо 40-ві роковини Чорнобильської катастрофи. 26 квітня 1986 року Україна опинилася в епіцентрі однієї з найбільших техногенних катастроф в історії людства. Ліквідатори аварії ціною власного життя і здоров'я зупинили подальше поширення її наслідків та захистили світ від масштабної ядерної небезпеки. Ми зберігаємо пам'ять про їхній подвиг і висловлюємо глибоку шану всім, хто брав участь у ліквідації наслідків катастрофи.

Шановні колеги, я прошу вшанувати хвилиною мовчання пам'ять полеглих захисників і захисниць України, ліквідаторів Чорнобильської катастрофи, а також усіх мирних громадян і дітей, чиї життя були передчасно обірвані внаслідок Чорнобильської трагедії та російської агресії. Світла пам'ять загиблим! Честь і шана всім, хто віддав життя за Україну!

(Хвилина мовчання).

Дякую. Прошу сідати.

Шановні колеги, шановні народні депутати, 23 квітня 2026 року Центральна виборча комісія відповідно до положень законодавства зареєструвала народного депутата, обраного на позачергових виборах народних депутатів України 21 липня 2019 року в загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі, Києвець Олену Валеріївну, включеної до виборчого списку політичної партії «Слуга народу».

Відповідно до статті 79 Конституції України перед вступом на посаду народні депутати України складають присягу перед Верховною Радою України.

Для складення присяги на трибуну запрошується народний депутат України Київець Олена Валеріївна. Будь ласка.

КИЇВЕЦЬ О.В., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні колеги!

Присягаю на вірність Україні. Зобов'язують усіма своїми діями боронити суверенітет і незалежність України, дбати про благо Вітчизни і добробут Українського народу.

Присягаю додержуватися Конституції України та законів України, виконувати свої обов'язки в інтересах усіх співвітчизників.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олено Валеріївно.

Шановні колеги, відповідно до рішення Погоджувальної ради сьогодні відводиться до 30 хвилин для виступів представників депутатських фракцій і груп. Прошу представників фракцій і груп записатися на виступ.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України
КОНДРАТЮК О.К.

ГОЛОВУЮЧА. Артур Герасимов, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Ірині Володимирівні Геращенко.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Ірина Геращенко, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка, пані Ірино.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні українці! Наша країна входить у восьмий рік президентства Зеленського, і, на жаль, за ці роки ми не чули жодного звіту щодо безкінечних обіцянок. Навпаки, щодня новий шквал обіцянок, хоча

відповідальна політика вимагає і від Зеленського, і від парламенту звіту перед суспільством, зустрічей з суспільством, чесної розмови з журналістами, а не лише з дозволеними, з тими, які пройшли сито політичної цензури.

Вчора вперше за сім років відбулася зустріч членів Погоджувальної ради, керівництва, лідерів парламентських фракцій і груп з керівництвом Офісу Президента. Безумовно, комунікації дуже важливі, ми вітаємо цю зміну парадигми, коли налагоджуються хоча б якісь комунікації між інститутами влади, між урядом і парламентом, повернення до підзвітності уряду перед парламентом. Однак хочемо нагадати, що за мобілізацію, за, по суті, мирний процес, який сьогодні стоїть на паузі, конституційну відповідальність несе Президент України. Наша фракція наполягає на серйозній розмові з парламентом, яка має стосуватися насамперед українського плану досягнення миру, тому що напередодні 1 січня країна чула, що мирний план готовий на 99 відсотків, а зараз нам кажуть, що країна знову має готуватися до затяжної війни на 10 років. Щоправда, не уточнюють, хто воюватиме, притому що військовим уже п'ять років ані на копійку не підвищують військове забезпечення, і ми наполягаємо на секвестрі бюджету. Ніхто не говорить, як відбуватиметься мобілізація, коли всі придворні блогери Банкової мають бронь то на кладовищах, то на якихось ютуб-каналах, теж гробових. Усе це треба припинити і провести дуже серйозну зустріч і дуже серйозну розмову. Це перше.

Друге. «Європейська солідарність», безумовно, вітає те, що Європейська комісія, Європейський Союз розблокували надання Україні критично важливої допомоги в розмірі 90 мільярдів євро, але хочемо зауважити, що всі сигнали з Брюсселю йдуть про те, що наші партнери вимагатимуть від України дуже чіткого аналізу, моніторингу, як витратимуться ці кошти, реальної, а не фасадної боротьби з корупцією. Тож хочемо звернути увагу, що уряд у своїй антикорупційній стратегії загубив дуже багато важливих речей, зокрема реформу ДБР.

Ми наполягаємо, щоб євроінтеграція також була реальна, а не фейкова. У цьому ключі так само дивно, коли однією рукою нам дають кредит, а другою відновлюють транзит нафтопроводом «Дружба», який даватиме росії щороку 7 мільярдів євро на продовження війни. Тож ми наполягаємо на тому, що парламент повинен проголосувати...

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Павленку Юрію Олексійовичу, група «Платформа за життя та мир».

ПАВЛЕНКО Ю.О., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Прошу передати слово Папієву Михайлу Миколайовичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Папієв Михайло Миколайович. Будь ласка.

ПАПІЄВ М.М., секретар Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Шановні народні депутати України, шановні громадяни України, які нас дивляться! Голова Верховної Ради України у вступному слові оголосив дуже приємну новину про 90 мільярдів євро, які Європейський Союз виділив для України. Тобто фактично ми вже на два роки маємо чітку передбачувану картину в Державному бюджеті України, і це дає можливість повідомити нашим громадянам, що їм своєчасно виплачуватимуться зарплати, пенсії, соціальні допомоги. Цей кредит був необхідний Україні, без нього була б біда. Тут треба сказати, і про це говорять люди, бо я зустрічаюся з ними, що це однозначно заслуга Президента України.

У своєму виступі я хотів би наголосити на питанні інтенсивності роботи органів державної влади відповідно до конституційних повноважень. Почнемо з гілок влади. Президент України. Я подивився список його робочих та офіційних візитів за квітень поточного року. З нього однозначно видно: Президент України відвідав Туреччину, Сирію, Нідерланди, Норвегію, Німеччину, Кіпр, Саудівську Аравію, Азербайджан. Шановні колеги, якби з такою інтенсивністю хоча б на 10 відсотків працював уряд Свириденко, то ми передусім мали б у Верховній Раді України законопроекти. Ми ж працюємо по три-чотири години не тому, що Верховна Рада не хоче працювати, а тому що немає законопроектів від уряду Свириденко. Що в нас робиться в економічній сфері, соціальній сфері? Абсолютно нічого. Так, Президент забезпечив на сьогодні, що пенсії і зарплати виплачуватимуться, але ж їх розмір недостатній, його треба підвищувати, і це має давати економіка України. А уряд у цьому плані не працює.

Так, цікаво займатися підвищенням тарифів на електроенергію. Підвищив сьогодні – увечері в тебе на холодному гаманці вже є ефект. Підвищення цін на нафтопродукти. Ну, як може працювати економіка України, якщо в нас тариф для підприємств найвищий у Європі? Про що йде мова, шановні колеги?

Ще одне питання – щодо соціальної справедливості. Є конституційна норма: всі громадяни рівні. Чому в Конча-Заспі з артезіанської свердловини качається вода насосами, використовується електроенергія за 4 гривні 32 копійки, а в багатоповерхівки Троєщини постачають воду, де вхідна ціна на насосі 17 гривень, у чотири рази вища? Невже уряд не може прийняти просте рішення...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Захарченко Володимир Васильович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ЗАХАРЧЕНКО В.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 31, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Арсенію Пушкаренку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Арсеній Пушкаренко. Будь ласка.

ПУШКАРЕНКО А.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановна президіє, шановні колеги, дорогі українці! 40-ві роковини Чорнобиля – це нагадування про одну з найчорніших сторінок не лише нашої історії, а й історії людства. Найбільша техногенна катастрофа. У ці дні, коли ми вшановуємо всіх жертв Чорнобиля, яких вже з нами немає, коли вшановуємо ліквідаторів, думаю, кожний з вас звернув увагу, наскільки мало залишилося тих людей, які ліквідовували наслідки аварії. Як у якийсь момент стало дуже мало, а потім і взагалі не стало наших ветеранів Другої світової війни, так само сьогодні відбувається з ліквідаторами. Це люди, які 40 років тому не питали, не думали, не ховалися, а виконали свій обов'язок перед суспільством, перед державою. Тож наш обов'язок – не лише згадати і вшанувати. У цьому сенсі ми прийняли дві постанови: про відповідні заходи, пов'язані з 40-ми роковинами Чорнобильської катастрофи, які сьогодні відбуваються, і про звернення до всього світу, щоб ще раз нагадати про цю трагедію. До речі, Генеральна асамблея ООН прийняла відповідну резолюцію, що наслідки Чорнобиля далекосяжні і тривають до сьогодні, а росія продовжує ядерний тероризм.

Однак це і вікно можливостей, адже 40 років – це той момент, коли ми, шановні колеги, зобов'язані прийняти рішення, що посилять і підтримають громадян, які або були ліквідаторами, або постраждали від цієї катастрофи.

Хочу зазначити, що вже є певні рішення Міністерства охорони здоров'я. Це безкоштовне зуболікування і зубопротезування з 1 січня цього року для ліквідаторів, першочерговий невідкладний прийом для ліквідаторів і постраждалих, чого не було раніше. Очікуємо на наступні рішення Міністерства охорони здоров'я.

Наступне. Я дякую Міністерству енергетики і Міністерству фінансів за можливість досліджувати всі 927 населених пунктів, які були забруднені і мають відповідний статус. Ці території повинні розвиватися і повертатися до життя.

Важливо, що ми очікуємо від Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України внесення відповідного законопроекту, і тимчасова спеціальна комісія парламенту теж напрацювала проєкт за останній рік (я дякую вам за цей мандат), щоб люди, які проживають на забруднених територіях, мали позитивну підтримку незалежно від статусу цих територій. Це про справедливість, адже люди на цих територіях, дійсно, постраждали.

Далі. Найближчим часом ми з колегами (дякую членам ТСК з усіх фракцій і груп і всім депутатам, які доєдналися до нашої роботи та підтримують цю законодавчу ініціативу) виходимо з пропозицією, щоб ліквідатори були прирівняні і мали такі самі права й статус, як наші захисники та захисниці. Це про справедливість.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скороход Анна Костянтинівна, група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

СКОРОХОД А.К., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 93, Київська область, політична партія «Слуга народу»). Нещодавно в Києві відбулася трагедія. Усі знають про голосіївського стрілка і про невинних людей, які постраждали в цій трагедії. Знову постає питання, яке моральне право мають поліцейські відловлювати людей, відправляти їх на фронт, якщо вони самі цей фронт не пройшли? Це стосується не лише поліції, а й усіх правоохоронних органів.

Як кажуть військові, у нас є дуже багато обмежено придатних і осіб з інвалідністю, які можуть замінити правоохоронців. Якщо ми будемо говорити про підготовленість, то хто, як не правоохоронці, найбільше готові до війни на відміну від людей, яких вони допомагають відловлювати і відправляти на фронт. Вони як ніхто вміють вести бої у містах, а останнім часом у нас бої відбуваються саме в містах.

Тож у громадян України, зокрема у військових, постає абсолютно логічне питання: чому правоохоронці не воюють? Де вони? Чому не стоять поруч з військовими? Шановні колеги, це питання і до бронювання, і до відстрочок. Не може бути так, що одні живуть своє найкраще життя, а інші віддають своє життя, щоб своє найкраще життя жили інші. Так не працює. Бронювання має надаватися виключно після того, як людина пройшла фронт. Зараз ідеться не лише про правоохоронні органи, а взагалі про підходи до мобілізації в Україні. Ми маємо змінити бачення, змінити підходи, бо не можна знищувати людей, не можна вибивати націю. Мають бути ротації і конкретні строки служби для військовослужбовців.

Окреме питання щодо зарплат. Подивіться, той самий поліцейський у тилу отримує більше, ніж військовослужбовець. Це нормально? Скільки разів військові просили нас підвищити заробітні плати? Скільки разів ми зверталися до профільного міністерства з проханням переглянути мінімальну заробітну плату військовослужбовців? Разом з тим, як можуть поліцейські зрозуміти, що таке фронт, що таке окопи, що таке пройти війну, якщо вони там не були? Тому не можна їх відправляти лише у прифронтну зону, вони мають пройти фронт.

Окремо хочу подякувати міністру МВС, незважаючи на вимогу деяких моїх колег звільнити його, за те, що він був одним із перших на місці трагедії і дуже чітко й правильно відреагував на те, що відбулося, не захищаючи своїх підлеглих.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ковальов Олександр Іванович, депутатська група «Відновлення України», передає слово Гнатенку. Будь ласка.

ГНАТЕНКО В.С., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 49, Донецька область, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний пане Голово, шановні колеги! Цими днями минає 40 років з дня Чорнобильської катастрофи – трагедії, яка назавжди змінила світ. Ми не маємо права забути подвиг сотень тисяч людей, які тоді стали на захист всього світу. Вони діяли в умовах невідомості без належного захисту, але з абсолютним розумінням відповідальності.

Сьогодні Україна знову живе в реальності загроз для енергетики, і символічно, що зараз ми змушені проводити так званий енергетичний Рамштайн. Наші партнери анонсують додаткові 100 мільйонів євро до Фонду підтримки енергетики. Це важливий сигнал солідарності, але давайте говорити чесно, за дефіциту фонду в розмірі понад 800 мільйонів євро та загальної потреби – більш ніж 5 мільярдів євро цього критично недостатньо. Ми знову опинилися в ситуації, коли питання енергетичної безпеки – це питання виживання. Тут є пряма історична паралель: тоді держава не була готова до катастрофи, і сьогодні ми теж часто реагуємо постфактум, а не працюємо на випередження.

Однак найболючіше – це те, що держава сьогодні ставиться до самих чорнобильців негідно. Попри всі закони і гарантії реальний рівень соціального захисту цих людей часто виглядає принизливо: неправильно нараховуються пенсії, затягуються виплати за рішеннями судів, обмежується фінансування на лікування. Це не звичайна бюрократія, це просто ставлення держави. Виникає логічне питання: якщо держава так ставиться до людей, які врятували мільйони, то яке майбутнє чекає інші вразливі категорії, таких як внутрішньо переміщені особи, ветерани, родини загиблих?

Яскравий приклад – діти ВПО. Хоча уряд спростив процедуру повернення виплат дітям-переселенцям після 2022 року, але водночас залишено поза увагою дітей, які стали переселенцями ще з 2014 року. Війна, нагадую, почалася не вчора, на Донеччині вона триває вже 12 років. Не можна допускати, щоб держава ділила дітей на правильних і неправильних переселенців. Одні чомусь мають право на підтримку, інші – ні. Це підриває довіру до державної політики в цілому. Наша позиція системна: усі діти-переселенці незалежно від року отримання статусу повинні мати рівні права та державну підтримку, бо мова йде не про цифри в бюджеті, а про справедливість.

Загалом ми повинні зробити висновки з історії. Чорнобиль – це не лише про трагедію, це про відповідальність держави перед своїми громадянами, і якщо ми не змінимо підходи зараз, завтра примножимо помилки.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Білозір Лариса Миколаївна, група «Довіра». Будь ласка.

БІЛОЗІР Л.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 15, Вінницька область, самовисуванець). Шановні колеги! Кажуть, війни виграють не генерали, війни виграють шкільні вчителі та священники. Тож сьогодні ми маємо чесно відповісти, чи допомагає наша освітня політика виграти цю страшну війну.

До мене і до моїх колег-мажоритарників щодня звертаються батьки з одним простим питанням: чи зможуть їхні діти, нинішні дев'ятикласники, десятикласники, продовжити навчання у своїх школах? Відповіді немає, хоча рішення є – комітетський законопроект [№ 15082](#) та наш альтернативний. Однак вони досі не розглянуті і не внесені до залу Верховної Ради, бо МОН лише день тому подало свої пропозиції до них. Діти і батьки досі залишаються в невизначеності.

Хочу повідомити батькам: МОН у своїх пропозиціях дозволяє довчитися у своїх школах дітям до 2027-2028 року, навіть якщо ті школи перепрофілюють. Однак давайте будемо чесними, місяць до завершення школи, діти вже мають визначитися, де вони навчатимуться, але законопроекти досі не внесені до цього залу, батьки і діти не розуміють, де вони навчатимуться. Людей просто ставлять перед фактом і виштовхують із сільських шкіл.

Шановні депутати, Міністерство освіти і науки своїми постановами переписує наші закони і видає за реальність те, що воно порушує в цих постановках, зокрема збільшує вимоги до ліцеїв. Кількість ліцеїв буде зменшена вчетверо. На сьогодні після цієї недолугої реформи ми маємо ситуацію, коли діти повинні добиратися до шкіл 30-60 кілометрів. Немає доріг, немає достатньо автобусів, немає водіїв, немає нормальної безпеки. Деколи водіїв немає тому, що МОН не спромоглося включити їх до категорій, які не підпадають під мобілізацію. Інколи є автобуси, а водіїв уже немає, не те що доріг.

Ми пам'ятаємо, як недавно Президент України чітко сказав міністру освіти і науки на Конгресі місцевих та регіональних влад при Президентові України: спочатку – дороги, автобуси і безпека, а лише потім – рішення про закриття шкіл. Однак схоже, міністр навіть Президента не хоче слухати, бо курс на скорочення шкіл продовжується.

Шановні колеги, я хочу сказати дуже чітко: в кожній громаді щонайменше має бути ліцей, чого ми зараз не бачимо, інакше це не реформа, а звуження

доступу до освіти і порушення конституційних прав наших дітей. Закликаю якнайшвидше розглянути і внести на голосування законопроекти № 15082 та альтернативний, і дати людям чітке рішення, щоб діти дев'ятих-десятих класів могли довчитися у своїх школах. Ми зараз вирішуємо не долю шкіл, ми вирішуємо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Железняк Ярослав Іванович, фракція «Голос». Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»)*. Шановні друзі! Я вас усіх вітаю. Як виявилось, вперше за довгий час український парламент зробив щось добре, і це щось добре ми з вами зробили разом, відправивши наш шановний або нешановний уряд погуляти зі своєю ідеєю про законопроекти щодо ФОП. Адже скільки нам розповідали, що і настане фінансова катастрофа, і не буде чим платити зарплату, не дай Боже, тим самим держслужбовцям, і що без цього нам у жодному разі не дадуть навіть цента, але виявилось, що завдяки принциповій позиції українського парламенту і достатньо млявій, але тим не менше позиції уряду цей пункт спокійно відклали. Про це нам повідомив той самий уряд, який переможно написав, що вони щось досягли, забувши, правда, згадати, що до цього так само героїчно в листопаді погодили цю ідею МВФ, у лютому підписали разом з Президентом, а у квітні, як виявилось, вони героїчно перенесли цю норму.

Однак я хочу поговорити з вами трохи про інше – про діру в державному бюджеті, яка, справді, є, яка була так само схвалена в бюджеті 2026 року, яка становить приблизно 400 мільярдів гривень, які ми маємо закрити для зарплат, у тому числі військовим. Давайте послухаємо або згадаємо хоча б одну геніальну економічну ідею уряду, як закрити цю діру, окрім як взяти в борг чи підвищити податки. Чомусь уряд досі не помічає очевидного, коли під його носом сім років працювала велика мережа, що виводила гроші мільярдами. Буквально вчора накрили конвертаційний центр, через який, як нам повідомили, пройшло 18 мільярдів гривень. Через один. Таких центрів, як мінімум, 10. Давайте згадаємо історію з контрабандою на митниці, де вже фотографії показують мільйони, які сидять на бек-офісах, і уряд досі нічого там не зробив.

Шановні колеги, перед нами, справді, є економічні виклики, перед нами точно є економічні проблеми і, так, перед нами майорить фінансова катастрофа. Просто її можна вирішувати розумно, закриваючи лазівки, через які виводяться мільярди грошей, а можна нерозумно, і це найбільш культурний вираз, якщо не говорити слово «по-тупому», як пропонує уряд, коли передбачає збільшити податки або відповідно щось заборонити. Я вдячний вашому залу і вашій позиції, що як і в проектах щодо ФОП, так і в інших проектах ми відстоюватимемо правильний вибір.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, завершальний виступ – фракція «Батьківщина». Але в мене є ще заява від цієї фракції з проханням оголосити перерву, яку готові замінити на виступ, тому об'єднуємо до 6 хвилин.

Сергій Володимирович Власенко. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, шановний пане Голово. Зараз ми поговоримо про результати реформи так званої антикорупційної системи.

Вчора наше рідне НАБУ зробило заяву у справі Тимошенко. Із чотирьох позицій, які заявило НАБУ у своїй заяві, три або брехливі, або маніпулятивні і не мають ніякого стосунку до реальності.

Перше. Вони заявили, що Тимошенко нібито не ознайомлюється із матеріалами кримінального провадження. Шановним непрофесійним панам із НАБУ хочу зазначити, що для того, щоб ознайомитися з матеріалами, не треба приходити до них. Адвокати мають копії матеріалів, з якими можна ознайомитися.

Друге. Усі пам'ятають, що обшук у справі Тимошенко проводився без ухвали суду. Вони зазначають, що нібито Тимошенко була запрошена на засідання суду, який постфактум легалізував цей обшук. Це брехня, неправда, ніхто не запрошував Тимошенко, і це є прямим порушенням судової практики Європейського суду з прав людини.

Третє. НАБУ заявило, що Тимошенко отримала доступ до всіх матеріалів кримінального провадження. Це чергова брехня з боку НАБУ. Тимошенко не отримала доступу до основного і єдиного так званого доказу в кримінальному провадженні, а саме до запису розмови, яку їй інкримінують як нібито кримінальне порушення. Як тільки частини цього запису були опубліковані, Тимошенко заявила, що це скомпільований, зманіпульований запис. Після цього захист Тимошенко зробив низку експертиз, якими підтверджено маніпуляції з тими частинами, які були опубліковані.

Звичайно, що після оголошення завершення розслідування в цій справі ми очікували, що захист отримає доступ до цих матеріалів, як у будь-якому кримінальному провадженні, і зможе провести власні експертизи. Мало того, що керівництво Міністерства юстиції обдзвонює всі експертні установи з вимогами і криками не дати можливості провести експертизу захисту Тимошенко. Мало того, що керівництво НАБУ і САП, за нашою інформацією, робить те саме, так вони ще й не передають захисту оригінал цього запису, щоб провести незалежну й об'єктивну експертизу цього запису. Експертизу, яку під час слідства провели НАБУ і САП, вони зробили на російському софті за допомогою російського програмного комплексу тієї самої компанії, яка обслуговує ФСБ російської федерації, міністерство оборони російської федерації, «Газпром» і таке інше.

Невже вони так бояться цього сфальшованого запису і передачі його захисту? Де тут рівність процесу, коли слідство може робити експертизи, а захист не може? Де тут можливість незалежної експертизи, якщо експертизу в нас робить інститут Бокаріуса в Харкові, який у 2012 році робив на замовлення уряду Януковича експертизи проти Тимошенко, спростовуючи абсолютно очевидні речі? Де тут змагальність процесу, якщо для того, щоб звинуватити Юлію Володимирівну, використовуються російські програмні продукти, заборонені для використання в Україні?

Насправді ми вимагаємо дуже простих речей. Ми вимагаємо дотримання закону, вимагаємо доступу захисту до всіх матеріалів, включаючи оригінал запису, а також вимагаємо незалежної міжнародної експертизи цих плівок в установі, яка має довіру, а не в тих інституціях, які ще за часів Януковича себе повністю скомпрометували.

Тому в нас просте запитання: чого боїться НАБУ? Чому НАБУ говорить суспільству очевидну брехню, неправду? Можливо, оскільки всі кажуть, що треба ліквідувати НАБУ, давайте для початку перейменуємо його на національне агентство брехні України?

До речі, це не перший випадок, коли вони говорять неправду. У нашій ТСК є інформація, що і в інших кримінальних провадженнях вони поширюють неправдиву інформацію, зокрема кажуть, що вони людину затримали під час передачі грошей, а це не відповідає дійсності.

Навіщо нам такі псевдоантикорупційні органи, які замість того, щоб боротися з корупцією, поширюють неправдиву інформацію, не виконують вимог Кримінального процесуального кодексу, не виконують практики Європейського суду з прав людини, а лише їздять по європейських країнах і розповідають, які вони гарні?

Давайте подивимося на це чесно, справедливо і приймемо необхідні рішення.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, надійшла заява ще від двох груп з проханням оголосити перерву, яку вони готові замінити на виступ.

Бакунець Павло Андрійович. Будь ласка.

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановний пане Голово, шановні народні

обранці! Ми тут для того, щоб знову порушити питання щодо недалужої реформи, яка називається НУШ. Вона призведе до того, що більшість дітей, особливо з сільських територій, особливо з незаможних сімей залишаться у наступні роки без можливості отримати повну середню освіту. Ось яка реформа станеться і ось який буде її результат.

САВЧУК О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 83, Івано-Франківська область, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Свобода»). Треба дивитися в очі реаліям. Реформа написана на папері, але дійсність у час війни інша. Навіть якщо нам розказують про великі прагнення, про те, чого ми хочемо, станом на зараз це все-таки залишається мрією.

Інфраструктури доріг немає, автобусів і профільних водіїв немає. Вчителі в школах, дай Боже, нехай залишаються ті, які є, слава їм і подяка за те, що вони в цей час навчають. Тому що молодий учитель, давайте констатуємо факти, сьогодні до школи ще не йде, і треба дуже багато постаратися, щоб він туди пішов.

Ви говорите про нові стандарти, але вони не підкріплені ніякою реальністю і ніякими потребами. Фактично на сьогодні вчитель заповнює велику кількість паперів, сам потребує підтримки, але натомість її не отримує, тому що стикається з викликами – не як заспокоїти дитину в школі, як вберегти її у стресових ситуаціях, а з тим, як заповнювати нові папери, як змінювати статуту і вивіски. Та зміна вивісок не дає основного сенсу – не дає дітям якісної освіти.

Ми створюємо велику прірву між дітьми, які житимуть у містах, і які живуть у селах, тому що більше 150 громад в Україні не матимуть профільних ліцеїв. Ми фактично прирікаємо цих дітей або не отримати освіту в старших класах, або покинути свої домівки. З ними покинуть свої домівки їхні батьки. Відповідно ми ніколи не піднімемо наші села, тому що якщо закриються школи, то в майбутньому там потроху вимиратиме життя і залишаться тільки літні люди. Якщо ми говоримо про розвиток фермерства та інших видів бізнесу, туди ніхто не прийде, бо не буде молодих людей, які не повернуться в село.

Що кажуть батьки? У Києві придумали, а в селах виживайте як хочете. Але найважливіше – це відсутність діалогу Міністерства освіти і науки з місцевими органами самоврядування. Жодні рекомендації...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні колеги.

Переходимо до оголошення депутатських запитів. Будь ласка, Олено Костянтинівно.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України
КОНДРАТЮК О.К.

Добрий день, шановні колеги!

Для оголошення на пленарному засіданні Верховної Ради України внесено 41 депутатський запит, з них: до Президента України – 2, до органів Верховної Ради України – немає, до Кабінету Міністрів України – 26, до керівників інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування – 10, до керівників підприємств, установ і організацій, розташованих на території України, незалежно від їх підпорядкування і форм власності – 3.

Шановні колеги, оголошую запити народних депутатів України.

Олександра Ткаченка – до голови Державної аудиторської служби України щодо надання правової оцінки діям посадовців Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, у зв'язку з підозрою в неефективному використанні бюджетних коштів під час проведення ремонтних робіт в адміністративній будівлі.

Антон Яценка – до Уманського міського голови щодо надання інформації та копій документів стосовно розпорядження бюджетними коштами протягом лютого – березня 2026 року.

Антон Яценка – до міністра освіти і науки України щодо надання інформації та копій документів стосовно діяльності Національного центру «Мала академія наук України».

Антон Яценка – до міністра освіти і науки України щодо надання інформації та копій документів стосовно заходів позашкільної освіти.

Антон Яценка – до міністра освіти і науки України щодо надання інформації та копій документів стосовно розпорядження нерухомим майном Державного некомерційного підприємства «Державний університет «Київський авіаційний інститут».

Антон Яценка – до виконувача обов'язків директора Національного центру «Мала академія наук України» щодо надання інформації та копій документів стосовно діяльності Національного центру «Мала академія наук України».

Антон Яценка – до міністра освіти і науки України щодо надання інформації та копій документів стосовно закупівлі мультимедійного обладнання (інтерактивних дошок та інтерактивних панелей) у рамках програми *Ukraine Facility*.

Антон Яценка – до Уманського міського голови щодо надання копій протоколів сесій Уманської міської ради VIII скликання за 2026 рік.

Максима Заремського – до Прем'єр-міністра України щодо державного фінансування капітального ремонту дорожнього покриття в селі Велике Вижницького району Чернівецької області.

Максима Заремського – до Прем'єр-міністра України щодо виділення коштів з Державного бюджету України на капітальний ремонт приміщення та благоустрій території Костинецької амбулаторії загальної практики сімейної медицини.

Максима Заремського – до Прем'єр-міністра України щодо державного фінансування будівництва багатофункціонального спортивного майданчика зі штучним покриттям на території Новобросковецької загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів Чернівецького району Чернівецької області.

Олександра Ткаченка – до Прем'єр-міністра України щодо сприяння в захисті прав та законних інтересів іноземного інвестора.

Максима Заремського – до Прем'єр-міністра України щодо державного фінансування капітального ремонту дорожнього покриття сполученням Дубівці – Глиниця – Вашківці – Вижниця Вижницького району Чернівецької області.

Максима Заремського – до Прем'єр-міністра України щодо державного фінансування капітального ремонту дорожнього покриття в селі Бобівці Чернівецького району Чернівецької області.

Максима Заремського – до начальника Чернівецької обласної військової адміністрації щодо належного облаштування укриття в опорному закладі «Дихтинецький ліцей» Путильської селищної ради.

Максима Заремського – до міністра освіти і науки України щодо державного фінансування будівництва багатофункціонального спортивного майданчика зі штучним покриттям на території Яблуницької гімназії Конятинської сільської ради Вижницького району Чернівецької області.

Антон Яценка – до міністра освіти і науки України щодо надання інформації та копій документів стосовно здобуття міністром освіти і науки України Оксеном Лісовим освітньо-кваліфікаційного рівня за спеціальністю «бібліотечно-інформаційні системи» у Київському державному інституті культури.

Антон Яценка – до виконувача обов'язків президента Київського національного університету культури і мистецтв щодо надання інформації та копій документів стосовно здобуття міністром освіти і науки України Оксеном Лісовим освітньо-кваліфікаційного рівня за спеціальністю «бібліотечно-інформаційні системи» в Київському державному інституті культури (*Шум у залі*).

Можна трохи тихіше, шановні народні депутати?

Антоніни Славицької – до Прем'єр-міністра України щодо забезпечення конституційних прав захисників України на належне пенсійне забезпечення та цифровізацію страхового стажу.

Антоніни Славицької – до міністра внутрішніх справ України, до тимчасового виконувача обов'язків міністра юстиції України щодо забезпечення конституційних прав захисників України на належне пенсійне забезпечення та цифровізацію страхового стажу.

Антоня Яценка – до голови Державної митної служби України щодо надання інформації та копій документів.

Антоніни Славицької – до тимчасово виконуючого обов'язки голови Державної прикордонної служби України, Головнокомандувача Збройних Сил України, голови Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України щодо забезпечення конституційних прав захисників України на належне пенсійне забезпечення та цифровізацію страхового стажу.

Петра Павловського – до Першого віцепрем'єр-міністра України – міністра енергетики України щодо причин ненадання відповіді на депутатське звернення від 18 березня 2026 року, надання інформації про загальний місячний та середньодобовий обсяг споживання палива на території України.

Петра Павловського – до Першого віцепрем'єр-міністра України – міністра енергетики України щодо причин ненадання відповіді на депутатське звернення від 20 березня 2026 року, наявності затвердженого плану дій в опалювальний сезон 2026-2027 років на випадок повної або критичної втрати об'єктів теплової генерації відповідним населеним пунктом та забезпечення теплопостачання споживачів міста Києва в опалювальний сезон 2026-2027 років.

Петра Павловського – до міністра фінансів України щодо причин ненадання відповіді на депутатське звернення від 20 березня 2026 року, надання інформації про вжиті з 22 січня 2026 року заходи та їх результати з метою припинення діяльності в кожному адміністративному районі міста Харкова всіх без винятку місць продажу контрафактних тютюнових виробів та/або алкогольних напоїв.

Олександра Качури – до Прем'єр-міністра України щодо перегляду заробітної плати в залізничній галузі.

Олександра Качури – до віцепрем'єр-міністра з відновлення України – міністра розвитку громад та територій України щодо забезпечення залізничного сполучення в Сумській області.

Олександра Качури – до міністра молоді та спорту України щодо підтримки розвитку інклюзивного спорту в Сумській області.

Олександра Качури – до президента Приватного акціонерного товариства «Київстар» щодо забезпечення покриття мобільного зв'язку в Конотопському районі Сумської області.

Олександра Качури – до Прем'єр-міністра України щодо потреби у фінансуванні заходів із облаштування захисних споруд цивільного захисту Комунального некомерційного підприємства «Глухівська міська лікарня» Глухівської міської ради Сумської області.

Олександра Качури – до Прем'єр-міністра України щодо необхідності реконструкції укрита в Глухівській загальноосвітній школі I-III ступенів № 6 Глухівської міської ради.

Олександра Качури – до Прем'єр-міністра України щодо нагальної потреби облаштування модульних захисних споруд у Березівській сільській територіальній громаді Шосткинського району Сумської області.

Олександра Качури – до віцепрем'єр-міністра з відновлення України – міністра розвитку громад та територій України щодо необхідності невідкладного відновлення дорожньої інфраструктури Березівської сільської територіальної громади Шосткинського району Сумської області.

Олександра Качури – до міністра оборони України щодо дотримання прав пораненого військовослужбовця.

Олександра Качури – до Генерального прокурора щодо активізації розслідування кримінального провадження.

Павла Бакунця – до начальника Генерального штабу Збройних Сил України щодо порушення питання про присвоєння звання Герой України (посмертно) Луговому Олегу Андрійовичу.

Шановні колеги, це всі депутатські запити. Переходимо до запитів до Президента України. Прошу зайняти свої місця, щоб мати можливість голосувати (*Шум у залі*).

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я прошу народних депутатів зайняти місця, зараз будемо голосувати запити до Президента України.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України
КОНДРАТЮК О.К.

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги, у такому шумі я більше не оголошуватиму ваші запити.

Готові голосувати?

Переходимо до оголошення запитів народних депутатів України до Президента України.

Запит номер один.

Ставлю на голосування пропозицію про попередню підтримку депутатського запиту Михайла Ананченка до Президента України щодо присвоєння Ноженку Максиму Миколайовичу звання Герой України (посмертно). Прошу голосувати.

«За» – 260.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення депутатського запиту до Президента України.

«За» – 268.

Рішення прийнято.

Запит номер два до Президента України.

Ставлю на голосування пропозицію про попередню підтримку депутатського запиту Павла Бакунця до Президента України щодо присвоєння звання Герой України (посмертно) Луговому Олегу Андрійовичу.

«За» – 268.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення депутатського запиту до Президента України.

«За» – 268.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні народні депутати, відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України перед початком розгляду питань порядку денного я пропоную провести сигнальне голосування. Перед голосуванням прошу народних депутатів перевірити наявність вашої особистої картки в пульті на вашому робочому місці. Нагадую, необхідно одночасно утримувати сенсорну кнопку та зелену кнопку «За» до появи результатів голосування на табло.

Прошу взяти участь у сигнальному голосуванні. Будь ласка, колеги.

«За» – 254.

Проголосували: за – 254, проти – 7, утрималися – 5. Дякую, колеги.

Перелік питань, схвалених на засіданні Погоджувальної ради, вам надано. Переходимо до його розгляду. Нагадаю, що ми розпочали розгляд у другому читанні проєкту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» щодо розширення компетенції міжнародного арбітражу» ([№ 12141](#)).

Зараз буде виступ Разумкова 5 хвилин замість поправок, і відразу після цього перейдемо до голосування (*Шум у залі*). Ні, Мамка виступатиме не щодо цього законопроєкту, а щодо іншого.

Так, Григорію Миколайовичу? Дякую.

Будь ласка, Дмитре Олександровичу.

РАЗУМКОВ Д.О., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Колеги, міжнародний арбітраж – це добре, але коли з країни українців ми перетворюємося на країну іммігрантів, то це вже кудись не туди їде.

Я хотів би, щоб ви подивилися останні новини. Ми вже масово завозимо представників інших держав, щоб вони працювали на наших заводах. А може, по-інакшому підійти? Давайте запросимо міністра оборони, Прем'єр-міністра, ось з РНБО вже до нас прийшли. Нехай, можливо, вони внесуть пропозиції, як помінати систему, щоб залучити іммігрантів до лав Збройних Сил України, а своїх повернути додому, щоб вони почали працювати на своїх підприємствах на свою державу, а не так, як зробили.

Я думаю, що для багатьох це секрет. Знаєте, скільки тисяч молодиків віком 18-23 років виїхали, починаючи з серпня 2025 року? 2, 5, 15 тисяч? 400 тисяч фактично за пів року! Оце ваші реформи. Це те, що робить уряд. На щастя, парламент хоча б за це не голосував, але це зробив уряд. То, може, час помінати цей уряд і зробити так, щоб наша молодь поверталася і працювала на користь держави, а не на користь Польщі, Італії, Німеччини та інших країн? А скільки з ними виїхало дівчат? Чи ви не знаєте, що це так працює: виїхав хлопець, за ним поїхала й дівчина? Тоді не 400 тисяч, а 600-700 тисяч людей віком 18-23 роки виїхали за кордон і ніколи не повернуться.

Давайте підемо далі. До чого штовхає нинішній уряд? Нинішній уряд штовхає до того, щоб і інші українці виїхали, мабуть, щоб більше привезти з інших країн світу. Про що зараз іде мова? Кажуть: давайте знімемо з розшуку 1,6 мільйона громадян. А чому вони такі добрі? Бо вони зі своїми ТЦК все рівно не можуть їх зловити, і 17 тисяч забрати в них не можуть, тому вони вирішили діяти «розумніше» – скасувати розшук для 1,6 мільйона громадян, а з усіх інших зняти броню і відстрочки.

А хто завтра працюватиме? Що сказали? Лише оборонка. Добре, лише оборонка. А хто вчитиме ваших дітей, якщо ваші діти тут навчаються? Хто працюватиме в школах, університетах, коледжах, дитячих садках? Чи у вас стоїть черга з учителів, які мають прийти працювати в школу, – жінки або ті, кому за 60? Немає. А хто лікуватиме? Чи ви всі поїдете до Відня отримувати медичну допомогу? Хто лікуватиме вас, ваших дітей, ваших батьків? Тому що якщо знімати броню і відстрочку, то з усіх, і з лікарів так само.

Чи ви забули, як взимку сиділи в темряві? А що буде з енергетиками? Вони ж не оборонка, дрони не роблять. Але після того, як нічого не було зроблено, щоб захистити об'єкти критичної інфраструктури у Харкові, Одесі, Києві, Миколаєві, Львові – у всіх містах нашої держави, тому що уряд нічого не зробив, щоб їх захистити, саме вони 24/7 у мороз, під обстрілами відновлювали повернення світла і тепла до домівок, у тому числі і до ваших.

А що у вас далі відбудуватиметься з тими людьми, які сьогодні сидять на фронті по 300, 360 діб на еспешці? Я знаю, тут, у Верховній Раді, є дуже стомлені – спина болить, голова болить. То йдіть поміняйте хлопців. А поки

будете йти, давайте паралельно приймемо закон про терміни служби, який усі обіцяють. Коли спілкуєшся з військовими на фронті, вони говорять одне: мотивація може бути, по-перше, фінансова і, по-друге, – має бути забезпечення ротації, термінів служби. Тому що сьогодні, вибачте, у тюрмі набагато легше, аніж на фронті в тих умовах, які їм сьогодні пропонують, – 20 тисяч 100 гривень мінімальна зарплата.

Зараз почали говорити про 250 тисяч на нулі. Та ви ж розповідаєте, що грошей не було на армію, на виплату зарплат в армії. Тоді скажіть правду: ті гроші йшли на будь-що, окрім армії, – на єдиний марафон, на відоси, на зарплати членам наглядових рад, на зарплати працівникам Національного банку України, Кабінету Міністрів і всім іншим замість того, щоб допомагати людям. На пенсії немає, на військових немає, на зарплати вчителям немає, бюджет приймають – сміття, яке зараз треба переглядати, тому що ні на що не вистачає грошей, ФОП хотіли знищити. Треба віддати належне всім депутатам, зокрема і представникам монобільшості, яким вистачило розуму й совісті не голосувати за ту ганьбу, яка була підписана Кабінетом Міністрів, і не знищувати українські ФОПи. Але якщо ви думаєте, що це завершилося, то помиляєтеся. Вони знову з цим прийдуть і знову нахилитимуть парламент. Давайте станемо парламентом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу зайняти свої місця. Зараз ми переходимо до голосування за цей проект закону.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» щодо розширення компетенції міжнародного арбітражу» ([№ 12141](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 291.

Рішення прийнято.

Закон прийнято. Вітаю, колеги.

Наступне питання. Шановні народні депутати, відповідно до пункту 31 частини першої статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить затвердження указу Президента України про введення воєнного стану в Україні.

Згідно з пунктом 31 частини першої статті 85, пунктом 20 частини першої статті 106 Конституції України, статтею 5 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» Президент України вніс на розгляд Верховної Ради України проект Закону «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» ([№ 15197](#)). Відповідні матеріали вам було надано.

Відповідно до статті 189 Регламенту Верховної Ради України питання розглядається Верховною Радою без голосування щодо включення його до порядку денного за процедурою першого читання та прийняття закону в цілому.

Тому ставлю на голосування пропозицію про обговорення проєкту закону № 15197 за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 255.

Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду питання. Слово для доповіді надається Секретарю Ради національної безпеки і оборони України Рустему Енверовичу Умерову.

Рустеме Енверовичу, до 2 хвилин, будь ласка.

УМСРОВ Р.Е., Секретар Ради національної безпеки і оборони України. Шановний пане Голово, шановні народні депутати України! Враховуючи продовження тривалої широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України, Радою національної безпеки і оборони України розглянуто пропозицію щодо продовження строку дії воєнного стану в Україні на 90 діб. Внесення згаданої пропозиції обумовлено тим, що останнє продовження воєнного стану в Україні визначене указом Президента України від 12 січня 2026 року № 40, строк якого закінчується 3 травня 2026 року. За результатами розгляду пропозицій Ради видано указ Президента України, яким передбачено продовжити строк дії воєнного стану в Україні з 5 години 30 хвилин 4 травня 2026 року строком на 90 діб.

Реалізація Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» сприятиме вжиттю адекватних заходів протидії збройній агресії для забезпечення незалежності України, її суверенітету та територіальної цілісності і передбачає продовження наданих відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям і органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відсічі збройної агресії.

Прошу розглянути та прийняти за основу і в цілому проєкт Закону України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні».

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, до слова для співповіді запрошується голова Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки Олександр Михайлович Завітневич. Будь ласка.

ЗАВІТНЕВИЧ О.М., голова Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановна

президіє, шановні колеги! Відповідно до доручення Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки на своєму засіданні 27 квітня 2026 року розглянув проєкт Закону «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» (№ 15197), поданий Президентом України.

Комітет рекомендує Верховній Раді України за результатами розгляду в першому читанні прийняти законопроєкт № 15197 за основу та в цілому як закон, затвердивши рішення Президента України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на виступи: два – за, два – проти.

Слово надається Задорожному Андрію Вікторовичу, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ЗАДОРОЖНИЙ А.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний головуючий, прошу передати слово Федору Веніславському.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Федір Володимирович Веніславський. Будь ласка.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний пане Голово, шановні колеги, шановні громадяни України! Сьогодні ми як народні депутати 19-й раз будемо затверджувати Указ Президента «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні». Ця процедура передбачена Конституцією України і має чітку мету.

Наша мета незмінна з 24 лютого 2022 року – протистояння терористичній агресивній війні, яку росія веде проти Української держави, проти української державності і проти українських людей. Тому що мета, заявлена російською федерацією, залишається незмінною – знищення України як суверенної незалежної держави, і російська федерація робить усе для її досягнення.

Тому, безперечно, ми маємо підтримати цей указ Президента і затвердити законом правовий режим воєнного стану ще на 90 днів, тому що 3 травня цього року, у кінці цього тижня, збігає строк дії попереднього указу, який був затверджений законом.

Ми маємо продемонструвати, що росія точно не досягне тих цілей, які вона ставить перед собою. Українська державність була, є і буде! Українські громадяни дають гідну відсіч агресору. Саме завдяки тому, що складові сектору

безпеки і оборони переводять нашу війну в технологічну площину, де ми застосовуємо максимальну кількість інноваційних методів відбиття терористичних атак росії, ми стоїмо і вистоїмо. Тож закликаю всіх одноставно проголосувати за затвердження Указу Президента «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні».

Дякую. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Сірко Юлія Леонідівна передає слово Костенку Роману. Будь ласка.

КОСТЕНКО Р.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні українці, шановний пане Голово, шановні колеги! Сьогодні Рада вкотре голосує за продовження воєнного стану, і багато хто вже звик до цього. Складається враження, що для частини політиків воєнний стан уже став формальністю, а відчуття реальності великої війни поступово притуплюється. Усе частіше чути розмови про вибори, про перемовини, про рейтинги, а все рідше про головне – про те, яка в нас стратегія під час війни і який план закінчення її на українських умовах.

Саме тому я хотів би запросити Президента України Володимира Зеленського на закриту розмову з народними депутатами тут, у Верховній Раді, або в іншому безпечному форматі, щоб ми зрозуміли реальну стратегію наших дій. Потрібно чесно обговорити, який у нас план закінчення війни і куди ми далі йдемо і ведемо нашу країну. Бо виходить так, що одні воюють, одні перемовляються, а інші просто живуть у такому простому політичному процесі.

Уся держава під час великої війни має рухатися в одному напрямі. Нам потрібна консолідована позиція всіх гілок влади, армії, суспільства навколо однієї єдиної стратегії. Головне питання – яка ця стратегія. Тож, користуючись можливістю, я запрошую Президента України поговорити про це, адже питань дуже багато.

Дякую. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Михайло Михайлович Цимбалюк, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановний пане Голово, президіє, шановний пане Секретарю РНБО, колеги! Коли ми кажемо про продовження воєнного стану, то ця проблема стосується не лише народних депутатів України й українського народу, а й ще однієї гілки влади – уряду, бо саме уряд

зобов'язаний під час дії воєнного стану нарешті перевести економіку на воєнні рейки. Коли ми кажемо про подовження воєнного стану, ми маємо, справді, як сьогодні говорив Голова Верховної Ради, подякувати нашим міжнародним партнерам за чергову допомогу в розмірі 90 мільярдів євро, із яких 60 мільярдів євро – на сектор безпеки і оборони. Через те фракція «Батьківщина» вимагає від уряду негайно з тих коштів підвищити грошове забезпечення воїнів Збройних Сил України та інших військових формувань.

Наступне. Ми хотіли б, щоб уряд врахував, що це аморально, коли під час війни державні службовці або представники наглядових рад, або керівники державних підприємств отримують більше, ніж військовослужбовці на нулі, максимум 150-160 тисяч гривень. Коли члени наглядових рад отримують від держави такі кошти, коли на державних підприємствах, які доведені до банкрутства, отримують мільйонні зарплати, коли деякі державні службовці отримують більше, ніж військові у державі, що воює, це не лише аморально, а й антизаконно, не по-людськи. Тому ми вимагаємо від уряду все-таки виконати зобов'язання – підвищити грошове забезпечення військових.

Фракція «Батьківщина» вчергове підтримає указ Президента щодо продовження воєнного стану і надалі наполягатиме, щоб уряд виконав те, що вимагають бійці ЗСУ.

Слава ЗСУ і слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Гончаренко Олексій Олексійович. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Прошу передати слово Володимиру Ар'єву. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир Ар'єв. Будь ласка,

АР'ЄВ В.І., член Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Ми взагалі унікальний парламент. Другого такого парламенту немає у світі. Коли розглядається питання про продовження воєнного стану, таке враження, що в залі базар-вокзал, такий собі світський раут, усі кучкуються, про щось між собою розмовляють. Агов, колеги! Ми продовжуємо воєнний стан! Це взагалі-то не жарти. Можна хоча б іноді слухати одне одного, про що тут говориться? Я бачу, що все кажу зараз у порожнечу.

Однак ми унікальна країна ще й в іншому, тому що продовжуємо воєнний стан, але при цьому 100 мільярдів гривень на рік розлітаються на якісь популістські програми, на кешбеки, на «єБаки», на пітчинги, на скринінги та інші «тирінги». Слухайте, за 100 мільярдів гривень, які були використані на

всі ці популістські речі, можна було б підняти зарплату кожному військовому, базову зарплату на 8 тисяч гривень. Країна, що воює і тринькає гроші невідомо на що, але при цьому під час атаки такого потужного ворога не підтримує своїх військових, приречена на великі проблеми.

Тому в мене одне питання до вас: ми будемо нарешті підтримувати власну армію не тільки голосуванням за продовження воєнного стану, а й конкретними рішеннями, які впливають у фінансову підтримку Збройних Сил? Бо поки що йде фінансова підтримка корупціонерів, міндічів та інших друзів Президента, а військовим залишається жебрати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Завершальний виступ – Павленко, і після цього переходимо до голосування.

Павленко Юрій Олексійович. Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Шановні колеги, ми вкотре продовжуємо воєнний стан. Думаю, за ці більш ніж чотири роки війни ні в кого немає сумнівів, що найважливішими людьми нації є солдати й офіцери, всі ті, які захищають нашу незалежність у силах оборони країни. Голосуючи сьогодні за продовження воєнного стану, ми вимагаємо від уряду внесення змін до Державного бюджету на цей рік щодо збільшення фінансування сектору безпеки і оборони, передусім грошового щомісячного забезпечення військовослужбовців, яке не індексується всі чотири роки війни і є несправедливим. Ми також вимагаємо рішень щодо ротації, щодо строків служби, щодо справедливості мобілізації і, без сумніву, розв'язання проблем СЗЧ.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, обговорення питання завершено. Переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Відповідно до пункту 31 частини першої статті 85 Конституції України, статей 189, 190 Регламенту Верховної Ради України, статті 5 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» ставлю на голосування пропозицію про прийняття проєкту Закону «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» ([№ 15197](#)) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 315.

Рішення прийнято.

З процедури коротко – спочатку Дмитро Олександрович Разумков, після нього Артур Володимирович Герасимов.

Будь ласка, Дмитре Олександровичу.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. Руслане Олексійовичу, ми багато разів запрошували пана Умерова до Верховної Ради. Він дуже часто був у відрядженнях, сьогодні він на місці. Я прошу після розгляду питання про продовження мобілізації поставити на голосування пропозицію заслухати пана Умерова щодо інформації стосовно бронезилетів, яка гуляє в засобах масової інформації, чи відповідає вона дійсності, чи не відповідає, чи це паплюження чиєїсь репутації, чи це проблема для українського суспільства і для Міністерства оборони. Я маю на увазі «плівки Міндіча».

Будь ласка, поставте цю пропозицію на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Дмитре Олександровичу, безперечно, я поставлю цю пропозицію на голосування, але якщо ми хочемо почути фахову відповідь, думаю, людині треба час, щоб підготуватися.

Однак я ставлю на голосування пропозицію, яку запропонував Дмитро Олександрович. Прошу голосувати.

«За» – 152.

Рішення прийнято.

Русеме Енверовичу, після того, як ми приймемо наступний законопроект, прошу надати коротку інформацію, до 5 хвилин, щодо питань, які є, у межах того, наскільки ви зараз готові. Дякую.

Артур Володимирович Герасимов, потім Гончаренко, і рухаємося далі.

Будь ласка, Артуре Володимировичу.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановний Руслане Олексійовичу, приймаються два надважливі рішення для країни – продовження воєнного стану і проведення мобілізації. У фракції «Європейська солідарність» багато питань до того, як проводиться мобілізація, чому Верховний Головнокомандувач не має до неї відношення, але, тим не менш, ми голосуємо, тому що це доля країни. Однак, Руслане Олексійовичу, я звертаюся до вас з точки зору процедури. Як може відбуватися, що під час таких важливих голосувань фракція монобільшості взагалі не звертає уваги на обговорення, взагалі не слухає доповіді Секретаря Ради національної безпеки і оборони, взагалі не слухає доповіді профільного комітету? Вам що, неважливо? Ви просто тиснете на кнопки?

Тому звертаюся до вас з проханням закликати фракцію монобільшості слухати уважно ті законопроекти, які вирішують долю країни.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У мене прохання до всіх дотримуватися принципів парламентаризму.

Далі Гончаренко, потім Максим Аркадійович Бужанський теж з процедури, і рухаємося далі.

Гончаренко Олексій. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Шановний пане Голово, у мене дві процедурні пропозиції. Спочатку прошу поставити на голосування першу, потім – другу.

Перша пропозиція. Я пропоную запросити до Верховної Ради завтра на 12 годину міністра внутрішніх справ пана Клименка з доповіддю щодо ситуації, яку ми всі бачили, – теракт у Голосіївському районі, реакція поліції, що відбувається, як іде розслідування. Ми маємо заслухати цю інформацію. Думаю, це дуже важливо для всього суспільства. Прошу поставити на голосування.

Далі буде друга пропозиція.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію Гончаренка в тому форматі, як вона прозвучала. Прошу голосувати.

«За» – 106.

Рішення не прийнято.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Друга пропозиція. Олексій Гончаренко. Теж, будь ласка, коротко.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дуже коротко. Пропоную завтра на 12 годину запросити до Верховної Ради голову Держфінмоніторингу Проніна з доповіддю про те, яким чином взимку, коли вся Україна замерзала, він поїхав спочатку в довге відрядження у Танзанію, після того, як там покатався на слонах, повернувшись, поїхав у довге відрядження в Мексику, вживав аяуаску чи ще, не знаю, що, але теж зимою, може, текілу. У чому був сенс цих відряджень? Які результати цих відряджень? Ми хочемо почути від нього інформацію про ці два відрядження в Танзанію і Мексику.

Шановні колеги, прошу підтримати. Якщо хтось з вас поїде в Танзанію покататися на слоні, ви чудово знаєте, що буде, м'яко кажучи, «конец» вам і всім. А коли їде Пронін, людина-чиновник, то це нормально, і робить вигляд, що так і треба. Потрібно нам розібратися. Нехай приходить, доповідає.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію народного депутата Гончаренка так, як вона прозвучала. Прошу голосувати.

«За» – 121.

Рішення не прийнято.

Бужанський, Яценко і Мар'яна Безугла, і все, рухаємося далі, бо маємо розглянути важливі питання.

Бужанський. Будь ласка.

БУЖАНСЬКИЙ М.А., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 25,

Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Я хотів би нагадати колезі Артуру, що вже п'ятий рік повномасштабного вторгнення, повномасштабної війни. Я взагалі не розумію, що за дискусія в нас відбувається, коли під час війни ми раз у раз продовжуємо дію воєнного стану. Про що тут дискутувати? Іде війна, і в нас немає іншого вибору, ніж затвердити його. Тому недоречно комусь казати, що хтось щось не слухає, якісь виступи. Які виступи? Проголосували і продовжили. Іде війна!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яценко, після нього Безугла, і переходимо до наступного питання.

Яценко. Будь ласка.

ЯЦЕНКО А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 200, Черкаська область, самовисуванець). Шановні колеги! Минулого пленарного тижня ми викликали міністра освіти і науки, але він жодного слова не сказав, чому далі відбувається рейдерське захоплення вищих навчальних закладів відповідно до злочинної постанови № 1029, яка не відповідає Закону «Про вищу освіту».

Наведу приклад. Днями так звана наглядова рада Національного авіаційного університету замість колективу на підставі цієї постанови призначила президентом таку собі Семенову, яка до цього була помічницею одного з народних депутатів. Поки прізвища не називаю, щоб не соромити тут колег. А головою наглядової ради є громадянин російської федерації Петро Чернишов, він же радник міністра освіти і науки.

Пропоную викликати міністра освіти і науки саме щодо питання об'єднання закладів вищої освіти, заслухати, поставити йому запитання, тому що це дуже важливо, багато громадян звертаються з цього приводу. Це стосується всіх, до речі, насамперед мажоритарників і просто людей. Прошу підтримати.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування пропозицію народного депутата Яценка так, як вона прозвучала. Прошу голосувати.

«За» – 89.

Рішення не прийнято.

Безугла і Кучеренко. Друзі, після Кучеренка все, далі продовжимо, якщо буде бажання.

Мар'яна Володимирівна Безугла. Будь ласка.

БЕЗУГЛА М.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва

(одномандатний виборчий округ № 217, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Я знову нагадаю, що відбувається в українському війську. Нещодавно трапився скандал, який показав типову ситуацію, яка стала відома тільки тому, що підняли питання рідні і близькі людей, які перебувають на нулі, і їм навіть їжу не доставляли. І це не в одній бригаді.

Чому, колеги, ми закриваємо очі на те, що робить Головнокомандувач Збройних Сил? Чому ми не хочемо його побачити в парламенті? Чи вам байдуже?

Я закликаю і прошу проголосувати, щоб тут завтра о 12 годині з'явився Сирський і доповів, що відбувається в українському війську, чому людей просто морять голодом, і вони перебувають по 100, 200, 300 і навіть більше днів без ротації – білет в один кінець. Це нормально, колеги? Це те, що має відбуватися? Чим ми тоді відрізняємося від росіян?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію народної депутатки Безуглої так, як вона прозвучала. Прошу голосувати.

«За» – 51.

Рішення не прийнято.

Завершальне слово – Кучеренко, і перейдемо до наступного питання.

Будь ласка, Олексію Юрійовичу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, Руслане Олексійовичу. Шановні колеги, шановний пане Голово! Ну, я розумію, з усією повагою, бажання колег когось викликати, слухати, запрошувати тощо, з точки зору піару це дуже непогано. Але давайте будемо чесними, з точки зору ефективності – нульова ефективність. Сама по собі ця процедура абсолютно не продумана, і те, що відсутня можливість ставити запитання, те, що ці виклики не підготовлені, просто знижує наш авторитет і ні до чого не призводить.

До речі, нагадаю, 28 квітня, якщо я не помилюся, ми мали заслухати голову НКРЕКП щодо ситуації з тарифами на розподілену генерацію, але голови немає, а тарифи підвищені, і вони призведуть до підвищення цін на енергоринку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Він є, очікує і доповідь, але після того, як ми завершимо розгляд тих важливих питань, які є.

Шановні колеги, відповідно до пункту 31 частини першої статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить затвердження указу Президента України про загальну мобілізацію. Згідно з пунктом 31 частини першої статті 85, пунктом 20 частини першої статті 106 Конституції України, Законом України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» Президент України вніс на розгляд Верховної Ради України проєкт Закону «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку проведення загальної мобілізації» ([№ 15198](#)). Усі матеріали вам було надано.

Відповідно до статті 189 Регламенту Верховної Ради України питання розглядається Верховною Радою без голосування щодо включення його до порядку денного за процедурою першого читання та прийняття закону в цілому.

Ставлю на голосування пропозицію про обговорення проєкту закону № 15198 за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 244.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова Секретаря Ради національної безпеки і оборони України Рустема Енверовича Умерова, до 2 хвилин.

Будь ласка, Рустеме Енверовичу.

УМСРОВ Р.Е. Шановний пане Голово, шановні народні депутати України! З метою забезпечення оборони держави, підтримання боєздатності Збройних Сил України та інших військових формувань, доукомплектування військових частин, поповнення втрат, часткової заміни підрозділів, які тривалий час ведуть бойові дії, нарощення резервів відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 65 «Про загальну мобілізацію» по всій території України з 24 лютого 2022 року проводяться заходи загальної мобілізації, які закінчуються 3 травня 2026 року. В умовах тривалої повномасштабної війни російської федерації проти України залишається необхідність у продовженні заходів загальної мобілізації, що сприятиме підвищенню обороноздатності держави та створить умови для розвитку, потенційного успіху ведення бойових дій військовими частинами Сил оборони України. Радою національної безпеки і оборони України внесено пропозицію Президенту України щодо продовження на 90 діб строку проведення загальної мобілізації з 4 травня 2026 року.

Прошу розглянути та прийняти за основу і в цілому проєкт Закону «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку проведення загальної мобілізації».

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Рустеме Енверовичу.

Запрошую до співдоповіді голову Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки Олександра Михайловича Завітневича.

Будь ласка, Олександр Михайловичу.

ЗАВІТНЕВИЧ О.М. Шановна президіє, шановні колеги, відповідно до доручення Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки на своєму засіданні 27 квітня 2026 року розглянув проєкт Закону «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку проведення загальної мобілізації» (№ 15198), поданий Президентом України. Комітет рекомендує Верховній Раді України за результатами розгляду в першому читанні прийняти законопроєкт за основу та в цілому як закон, затвердивши рішення Президента України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександрє Михайловичу.

Прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на виступи: два – за, два – проти.

М'ялик Віктор Ничипорович, група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

М'ЯЛИК В.Н., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 155, Рівненська область, самовисуванець). Прошу передати слово Рудіку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рудик Сергій Ярославович. Будь ласка.

РУДИК С.Я., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 198, Черкаська область, самовисуванець). Шановний український народе! Зазвичай ці законопроєкти набирають у сесійному залі рекордну кількість голосів. Конституційну більшість тут бачили не раз. Мобілізація, продовження дії режиму воєнного стану – таке враження, що це єдине, що парламент сьогодні може зробити для перемоги ворога в цій війні.

Колеги, давайте чесно поставимо собі запитання, чи це все, що ми можемо зробити для перемоги: підняти руки чи натиснути на кнопки і підтримати черговий указ Президента? А я пам'ятаю лютий 2022 року, коли на ці зелені кнопки ми тиснули за те, щоб народні депутати разом з усіма: учителями, лікарями, безробітними – могли чесно захистити державу, вступивши до лав Збройних Сил та інших сил оборони. Ми прийняли законопроєкт у березні 2022 року в першому читанні, але до сьогодні ніхто не намагається поставити це питання і прийняти в цілому.

Що це означає? Це означає, що народні депутати разом з усіма матимуть можливість захистити рідну землю. Не хочете так, «списочники» могли б давно оновити лави Збройних Сил, і тоді, голосуючи 19 раз за мобілізацію, кожен з нас міг би чесно подивитися в очі своїм виборцям і сказати: я захистив Україну в найскладніший для неї час. Голосуймо за і пам'ятаймо... (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ткаченко Максим Миколайович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ТКАЧЕНКО М.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Єгору Чернєву.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Єгор Чернєв. Будь ласка.

ЧЕРНЄВ Є.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, шановний пане Голово, шановні українці! Говорити багато немає сенсу. Іде війна, ворог намагається нас знищити, і ми маємо захищатися задля того, щоб зберегтися як держава. Тому я хочу попросити вас підтримати рішення нашого Президента – його Указ «Про продовження строку проведення загальної мобілізації».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Крулько Іван Іванович, фракція «Батьківщина».

КРУЛЬКО І.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Прошу передати слово колезі Цимбалюку Михайлу Михайловичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Михайло Михайлович Цимбалюк. Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Шановний пане Голово, колеги, коли ми кажемо про продовження строку загальної мобілізації в державі, це насправді дуже відповідальна річ, і ми повинні це робити заради продовження захисту нашої держави і підтримки тих, хто сьогодні на фронті. Але коли ми кажемо про продовження строку загальної мобілізації, ми маємо запитати в міністра оборони, який з цієї трибуни обіцяв реформу ТЦК і СП, де реформа? Ми очікуємо і весь український народ. Це перше.

Друге. Коли ми кажемо про загальну мобілізацію, маємо говорити про мотивацію мобілізації. Тут знову я повертаюся до 90 мільярдів євро, які надають партнери, за що ми їм вдячні, з яких 60 мільярдів спрямовано на сили безпеки і оборони. Частина коштів з тих 60 мільярдів має піти на підвищення грошового забезпечення діючих військових і мотивацію тих, кого ще потрібно призивати.

Фракція «Батьківщина» вимагає негайно припинити оті аморальні виплати. Не треба прожиткових мінімумів під час війни і мінімальної зарплати, має бути максимальний рівень, що отримують на фронті. Більше нього не має підніматися будь-яка зарплата – у наглядових радах, на державних підприємствах, у Верховній Раді, у Кабінеті Міністрів тощо. Вибачте, 600 мільйонів на телемарафон! Порахуйте, скільком бійцям можна підняти грошове забезпечення хоча б на місяць. Це люди, які того вартують. Тоді буде мобілізація справедливою.

Фракція «Батьківщина» проголосує за продовження строку проведення мобілізації, бо підтримує позицію Верховного Головнокомандувача – Президента нашої держави, але ми й надалі будемо вимагати підвищення поваги до воїнів ЗСУ.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павленко Юрій Олексійович. Після нього ще Бобровська і Ірина Фріз.

Павленко Юрій Олексійович. Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Шановні колеги, вкотре ми продовжуємо строк проведення загальної мобілізації в Україні. Більше чотирьох років війни, за цей час змінилися чотири міністри оборони, а проблеми з мобілізацією залишаються одні й ті самі, проблеми з роботою ТЦК і СП одні й ті самі. Більше того, вони тільки загострюються, викликаючи спротив у суспільства, бо немає чіткої відповіді на головне питання, яке ставилося ще під час розгляду перших указів Президента про строки мобілізації, – це справедливість мобілізації. Тут, на жаль, проблема лише погіршується. Бо мобілізація – це не просто вилов людей на вулицях, під під'їздами, у своїх помешканнях. Мобілізація – це насамперед ставлення до солдата, до офіцера, до кожного, хто сьогодні захищає незалежність у силах безпеки і оборони. Це грошове забезпечення, відповідна заробітна плата за щоденну роботу вдень і вночі, без вихідних, яку вони проводять на лінії фронту. Це, без сумніву, повне забезпечення ветеранів, тих, хто звільнився зі служби в силу різних обставин, і ставлення до них. Це забезпечення сімей загиблих, зниклих безвісти і тих, хто в полоні. І багато інших питань, які мають підніматися не на словах, а реально в бюджетних видатках статус військовослужбовця, статус ветерана. Саме цих рішень ми вимагаємо від міністра оборони і уряду країни.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бобровська Соломія Анатоліївна, фракція «Голос». Будь ласка.

БОБРОВСЬКА С.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія

«Голос»). Колеги, минуло 100 днів роботи нової команди Міністерства оборони. Я дуже уважно читала їхній пост про досягнення за 100 днів, і, безперечно, є окремі стратегічно важливі речі. Однак є інша проблема. Я не побачила в жодному повідомленні Міністерства оборони реакції на те, що трапилося в Одесі тиждень тому, і на цей апогей деградації, коли Служба безпеки ганяється за ТЦК і знаходить у двох бусах кастети, бити і гроші. Це як система має себе зжирати, щоб Служба безпека знаходила це у своїх колег, працівників Національної поліції і ТЦК?

Я звертаюся до Міністерства оборони з проханням не ховатися, прийти і відповісти на запитання щодо реформи мобілізації, реформи ТЦК, яка насправді підриває основи державності, щодо контрактів, грошового забезпечення і виплат. Інакше, колеги, це так далі не піде, і ми матимемо армію, яка буде проти нас усіх.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Фріз Ірина Василівна. Будь ласка.

Шановні колеги, після цього переходимо до голосування.

ФРІЗ І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Зараз ми вкотре голосуватимемо за затвердження Указу Президента «Про продовження строку проведення загальної мобілізації», але давайте говорити чесно: продовження мобілізації на сьогодні вже недостатньо. Верховний Головнокомандувач, який уникає питання мобілізації, а головне, проблемних питань, пов'язаних з нею, на жаль, підриває сам факт мобілізації, а отже, підриває нашу обороноздатність. Сьогодні будь-хто з військових вам скаже, що від мобілізації залежить майбутнє України. Ми також це маємо усвідомлювати. Однак мобілізація має будуватися на справедливості і на довірі, а не поглиблювати існуючу кризу, коли мобілізацію перетворили на жупел, яким лякають. Мобілізація повинна мати гідну мотивацію, гідне грошове забезпечення. Українські воїни не повинні бути заручниками хаосу, коли законодавчо не врегульовано питання їх грошового забезпечення, підвищення, індексації їхніх заробітних плат.

Фракція «Європейська солідарність» зареєструвала...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще виступить Юрченко Олександр Миколайович, і перейдемо до голосування. Прошу зайняти свої місця.

ЮРЧЕНКО О.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 211, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Колеги, ми вкотре підтримуємо таке важливе рішення, але виникає питання, якою короткою буває людська пам'ять, бо ті, які зараз виступають проти мобілізації, мабуть,

забули, що було в Бучі, Ізюмі, не розуміють, що якщо мобілізації не буде, то в цьому залі сидітиме «єдина росія», а нашої держави не буде взагалі.

Так, є очевидні факти: реформа ТЦК давно вже назріла і реформування повинно відбуватися, але головне, ми повинні зробити все, щоб уряд покращив умови для мобілізованих, не «двадцятку» в тилу, а надавав гідне забезпечення. Бо скільки ми говоримо, що, крім Збройних Сил України, ніхто нас не врятує, але створюємо такі умови, за яких насправді дуже важко боротися, віддавати своє життя й здоров'я. Тому підтримуймо мобілізацію, але не забуваймо, що і ми повинні підтримувати мобілізованих.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, прошу зайняти свої місця.

Відповідно до пункту 31 частини першої статті 85 Конституції України, статей 189, 190 Регламенту Верховної Ради України ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку проведення загальної мобілізації» ([№ 15198](#)) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 304.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Шановні колеги, зараз Олександр Сергійович зробить оголошення.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, є пропозиція надати доручення Голові Верховної Ради України щодо невідкладного підписання прийнятих щойно законів України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» (проект № 15197) та «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку проведення загальної мобілізації» (проект № 15198) та негайного направлення їх Президентові України на підпис. Прошу голосувати.

«За» – 299.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, також є оголошення. Згідно з поданою заявою та відповідно до частини третьої статті 60 Регламенту Верховної Ради України повідомляю про входження народної депутатки України Києвець Олени Валеріївни до складу депутатської фракції політичної партії «Слуга народу». Вітаємо!

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Дмитро Олександрович Разумков – з процедури. За ним Костюк також з процедури.

Дмитре Олександровичу, будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. Руслане Олексійовичу, зараз виступатиме Умеров. У мене прохання, щоб він чітко дав відповіді на декілька запитань. Чи були розмови щодо бронезилетів з Міндічем? Як він голосував щодо введення санкцій стосовно Міндіча? Чи взагалі історія, яка сьогодні висвітлюється у засобах масової інформації, мала місце? Якщо мала місце, в якому обсязі? Просто щоб ми сформували для шановного Рустема Енверовича рамки того, що маємо за ці 5 хвилин почути, оскільки не вдасться поставити йому додаткові запитання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дмитре Олександровичу, думаю, Рустем Енверович почув це і орієнтуватиметься.

Костюк. Що у вас ще з процедури? Будь ласка.

Далі почнемо слухати Рустема Енверовича.

КОСТЮК Д.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 65, Житомирська область, політична партія «Слуга народу»). Житомирщина. Щодо цього питання неодноразово брали слово з процедури депутати з фракції «Європейська солідарність». Питання щодо відряджень як елемент тиску на народних депутатів. У мене мало бути відрядження до Румунії в складі парламентської делегації, де я мав захищати інтереси українських фермерів у рамках євроінтеграції. Не відпустка, а відрядження, не на курорт, а до Румунії і за власний рахунок. Михайло Ткач не дасть збрехати, своїх ви в різні куточки світу відправляєте.

Я вже стикався з цим раніше, коли один всім відомий діяч після того, як до законопроекту про лікарські засоби всунули поправку про «шкурняк», про «соеві поправки», сказав, що не підписуватиме відрядження тим, хто не проголосує за це. У мене є гідність, і тоді я проголосував проти і збив «соеві поправки». Зараз також ви мені рот не закриєте. На Майдані не закрили, і ви не зможете.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Рустему Енверовичу Умерову, і рухаємося далі.

Будь ласка, Рустеме Енверовичу, до 5 хвилин.

УМСРОВ Р.Е. Шановні народні депутати, дякую за запитання.

Щодо першого запитання. Ми як законодавці приймали рішення для того, щоб були відповідні органи. Усі відповіді відповідним органам я надав, тому не хочу це політизувати. І якби в них були питання, вони мене запрошували б. Тобто я зі всією повагою кажу, що на всі запитання я відповів, тому не хочу політизувати це питання. Тобто майже всім органам, які до мене зверталися, були надані відповіді.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую (*Шум у залі*).

Шановні колеги, переходимо до наступного питання. Запрошую народних депутатів до залу (*Шум у залі*).

Дмитро Олександрович Разумков – з процедури. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Заборонив слідчий надавати цю інформацію, тому не може на це дати відповідь пан Умеров?

Друге запитання, яке ставилося, щодо голосування під час... Не біжіть із залу. Щодо голосування під час введення санкцій. Це не стосується правоохоронних органів. Не тікайте із залу, пане Секретарю Ради національної безпеки і оборони.

Руслане Олексійовичу, за всієї моєї поваги ви як Голова Верховної Ради маєте забезпечити відповідь людини, яку викликала Верховна Рада.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре Олександровичу, я не можу забезпечити відповідь, я можу забезпечити йому місце і слово. Відповідь я йому не можу забезпечити, тому що це він відповідає, а не я.

РАЗУМКОВ Д.О. Ну, так ми множимо парламент на нуль. Йому сказали дати відповідь на запитання. Якщо це заборонив слідчий, він має тоді сказати: мені заборонено слідчим надавати таку інформацію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре Олександровичу, він сказав те, що сказав. Ми йому надали слово, запросили для інформації. Він виклав її так. Тоді давайте, можливо, будемо якось думати, як це вдосконалити.

Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Шановні колеги, прошу зайняти свої місця. Переходимо до розгляду двох законопроектів – проекту Цивільного кодексу України ([№ 15150](#)) і проекту Закону «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо особливостей оновлення (рекодифікації) Цивільного кодексу України» ([№ 15150-1](#)).

Шановні колеги, прошу зайняти свої місця, тому що перше голосування за включення до порядку денного. Я дуже прошу підтримати, щоб ми мали можливість сьогодні розглянути ці законопроекти. Будь ласка, народні депутати, займіть свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію про включення до порядку денного сесії законопроектів № 15150 і № 15150-1. Це включення до порядку денного сесії. Будь ласка, я прошу голосувати, шановні колеги.

«За» – 231.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 180.

Рішення прийнято.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Від авторів для доповіді запрошується Голова Верховної Ради України Руслан Олексійович Стефанчук (*Оплески*).

СТЕФАНЧУК Р.О., Голова Верховної Ради України (*загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»*). Вельмишановні колеги! Сьогодні ми будемо розглядати найбільший за обсягом кодифікаційний акт, який існує в Україні, – проект Цивільного кодексу України. Тепер дозвольте пройти просто по цифрах.

Перше. Проект Цивільного кодексу – це результат понад семирічної системної роботи робочої групи, до складу якої увійшли кращі фахівці з наукових закладів суддівства та інших установ з усіх куточків України. Два місяці громадського обговорення на офіційному вебсайті та понад пів року активних громадських дискусій. Це відповідь для тих, хто розповідає, що проект робиться нібито поспіхом.

Друге. Понад 300 фахівців – представників правничої науки, судової практики, адвокатури, нотаріату, арбітражної спільноти, бізнесу, сфери інтелектуальної власності, органів державної влади, медійники, професійне середовище, громадянське суспільство. В обговоренні взяли участь представники всіх юридичних шкіл України: Київ, Харків, Одеса, Львів, Тернопіль, Івано-Франківськ, Ужгород. Це відповідь тим, хто говорить, що проект не охопив достатньої кількості фахівців.

Понад 40 засідань робочої групи, понад 20 наукових, експертних, публічних, юридичних практичних обговорень цього проєкту, понад 100 пропозицій, які надійшли і були враховані. Це відповідь тим, хто розповідає, що проєкт не пройшов достатнього фахового обговорення.

Шановні колеги, ми пройшли дискусії з усіма парламентськими фракціями і групами, налаштовані робити це і до другого читання. Тому я ще раз прошу вас підтримати сьогодні, адже лише від вашого голосування залежить, чи дамо ми можливість прийняти цю важливу кодифікацію для всіх і кожного. Обіцяю, що ми й далі проводитимемо інклюзивний відкритий процес, тому що це і є законотворчість.

Дякую всім за увагу і прошу підтримки. Слава Україні! (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. До виступу від авторів альтернативного законопроекту запрошується народна депутатка України Піпа Наталія Романівна. Будь ласка.

ППА Н.Р., секретар Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (одномандатний виборчий округ № 115, Львівська область, політична партія «Голос»). Добрий день! Я є авторкою альтернативного законопроекту до проєкту Цивільного кодексу, який, по суті, є політичною заявою, а не пропозицією нового Цивільного кодексу. Тому насправді і писалися попередні законопроекти про внесення змін до Цивільного кодексу довго, але останній проєкт Цивільного кодексу (№ 15150) потрапив до порядку денного в середу, тоді, коли не закінчився час подачі альтернативних законопроектів, що і стало причиною того, що я внесла свій альтернативний законопроект.

Одним із ключових зауважень є те, що Єврокомісія ще в звіті за 2025 рік на сторінці 92 написала: зміни можуть сприяти легалізації незаконно приватизованих земель. Це серйозне занепокоєння Єврокомісії як однієї із структур, з якою ми співпрацюємо і завдяки якій маємо останніх 90 мільярдів євро підтримки.

Окрім того, наприклад, Цивільний кодекс Франції, прийнятий у 1803 році Наполеоном, не змінювався з того часу, до нього лише вносилися зміни.

Ще з важливого. Кілька хвилин тому Президент України написав: придбання вкраденого в усіх нормальних країнах є діянням, яке тягне за собою юридичну відповідальність. Я повністю підтримую цю позицію і саме тому не можу проголосувати за цей проєкт кодексу, бо його суть протилежна. Він легалізує придбання вкраденого: лісів, узбереж, пам'яток, земель громад.

Моя позиція така. Я просила вчора профільний комітет проголосувати за направлення проєкту Цивільного кодексу (№ 15150) до НАЗК. Прошу цей виступ вважати зверненням до НАЗК з тим, щоб перевірити проєкт на корупційні ризики. А ми, колеги, точно мусимо, якщо сьогодні цей проєкт Цивільного кодексу буде прийнято в першому читанні, змінити його до другого читання.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

До співдоповіді запрошується заступник голови комітету, голова підкомітету Калаур Іван Романович.

Будь ласка, Іване Романовичу, озвучте позицію комітету.

КАЛАУР І.Р., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні народні депутати, колеги! За дорученням Голови Верховної Ради України від 9 квітня 2026 року та від 24 квітня 2026 року Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 27 квітня 2026 року проєкт Цивільного кодексу України, поданий народним депутатом Стефанчуком Русланом Олексійовичем та іншими народними депутатами, та проєкт Закону «Про внесення змін до Цивільного кодексу щодо особливостей оновлення (рекодифікації) Цивільного кодексу України» (№ 15150-1) від 23 квітня 2026 року, поданий народним депутатом Піпою Наталією Романівною.

За результатами розгляду цих двох законопроєктів комітет рекомендує таке.

Перше. Переглянути висновок комітету від 24 квітня 2026 року.

Друге. Рекомендувати Верховній Раді України включити до порядку денного п'ятнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання проєкт Цивільного кодексу України (№ 15150) від 9 квітня 2026 року, поданий народним депутатом Стефанчуком Русланом Олексійовичем та іншими народними депутатами, проєкт Закону «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо особливостей оновлення (рекодифікації) Цивільного кодексу України» (№ 15150-1) від 23 квітня 2026 року, поданий народним депутатом Піпою Наталією Романівною, та за результатами їх розгляду в першому читанні прийняти за основу проєкт Цивільного кодексу України, продовживши наполовину строк подання поправок і пропозицій до нього, а проєкт Закону «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо особливостей оновлення (рекодифікації) Цивільного кодексу України» відхилити.

Третє. Звернутися до Голови Верховної Ради України з пропозицією оголосити...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іване Романовичу.

Шановні колеги, запрошуюю представників фракцій і груп записатися на виступи для обговорення цього проєкту закону: два – за, два – проти.

Ватрас Володимир Антонович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ВАТРАС В.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний пане Голово, шановні колеги народні депутати, шановні українці! Сьогодні надзвичайно важливий день для нашої держави, для нашої наукової спільноти, для української правозастосовчої практики. Сьогодні робиться спроба ухвалити в першому читанні, і я переконаний у тому, що нам це має вдатися, оновлений рекодифікований Цивільний кодекс – кодекс громадянського суспільства. Кодекс, який дає можливість кожній людині відчувати себе вільною у своїй державі і забезпечити захист не лише своїх прав та охоронюваних законом інтересів, а й захист нашої держави Україна, громад і суспільства в цілому. Кодекс, який захищає непорушність права приватної власності. Кодекс, який гарантує кожному право володіти, користуватися і розпоряджатися своїм майном. Кодекс, який гарантує кожному право укладати низку цивільно-правових договорів і бути захищеним в українських судах з боку правозастосовчих та правоохоронних органів. Кодекс, який дає можливість реалізувати себе у сфері сімейного життя, бути щасливим подружжям, матір'ю, батьком, дитиною, онуком, онучкою, дідом, бабою. Кодекс, який дає можливість захистити спадкові права і розпорядитися кожному своїм майном. Кодекс, який дає можливість захистити себе в делікатних зобов'язаннях і дає можливість забезпечити повне відшкодування збитків.

Шановні колеги, сьогодні з'явилася низка маніпуляцій стосовно, можливо, певних помилок, які були під час підготовки цього проєкту. Насправді це не так. Проєкт правильний, проєкт досконалий, проєкт необхідний для нашого суспільства. Давайте дамо можливість ухвалити його в першому читанні і вдосконалити до другого читання із застосуванням статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Княжицький Микола Леонідович, фракція «Європейська солідарність».
Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 116, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! У першому читанні ми голосуємо за принцип, чи потрібен документ, а в другому його доопрацьовуємо, бо в цьому документі є що доопрацьовувати. Разом з тим чинний Цивільний кодекс був ухвалений у 2003 році, в епоху до фейсбука і ютуба, до онлайн-торгівлі, швидкого інтернету, євроінтеграції, на жаль, до анексії Криму. Світ змінився докорінно, а кодекс фактично не відображає цих змін, тож оновлення його є очевидною нагальною потребою.

Минулого року парламент скасував Господарський кодекс. Це логічно підводить нас до наступного кроку – привести норми Цивільного кодексу у відповідність із сучасним українським, європейським законодавством. Сьогодні багато його положень просто не встигають за галузевими законами. Наприклад, захист прав на інформацію в кодексі відображає реалії ще 2003 року, натомість Закон «Про медіа» вже забезпечує кращі стандарти, хоча саме Цивільний кодекс мав би подавати приклад і базові принципи законодавства. Так само застарілими є норми щодо акціонерних товариств, електронної торгівлі, публічних реєстрів, інтелектуальної власності. Проект впроваджує європейські правила договірного делікатного права, це важливо для євроінтеграції. Разом з тим, очевидно, що, як я вже говорив, він потребує серйозного доопрацювання.

Зараз хочу звернутися, пане Голово, до вас і більшості. Подивіться, чому багато хто з опозиції не хоче голосувати за цей проєкт кодексу, за інші законопроєкти? Тому що ви ігноруєте опозицію, не ставите законопроєкти опозиції до порядку денного, не даєте опозиції зайняти посади в комітетах, некерівні, і це неправильно. Якщо ми говоримо про єдність в усьому в умовах війни і про євроінтеграцію, ми повинні змінити, пане Голово, колеги з більшості, наші підходи і спокійно рухатися вперед, щоб вистояти в цій жахливій війні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кириленко Іван Григорович передає слово Соболеву Сергію Владиславовичу. Будь ласка.

СОБОЛЄВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Пане Голово, шановні колеги! Без сумніву, ми підходимо до одного з найважливіших документів, який ухвалюватиме цей парламент і, можливо, він ввійде в історію або вляпається. Тому дуже важливо, наскільки ми уважно підготуємо цей документ до другого читання.

Фракція «Батьківщина» мала дуже довгу дискусію, коли отримала перший варіант, і там наші колеги є співавторами. Водночас ми побачили дуже великий прогрес буквально за останні місяці, коли проєкт Цивільного кодексу доопрацьовувався. Без Цивільного кодексу далі країні рухатися буде неможливо. Але яким ми його ухвалимо, таким і буде наше просування вперед. Саме тому фракція наголошує на другому читанні, особливо на розділах і книгах, які регулюють питання управління державною власністю. Для нас це принципові речі, тому що, на жаль, система управління державною власністю сьогодні провалилася і всі скандали – фінансові, економічні, які ми бачимо, у тому числі й через це. Це перше.

Друге. Це регулювання відносин, які складатимуться в результаті ухвалення цього кодексу у зв'язку з наявністю воєнного стану і з урахуванням

післявоєнної ситуації в країні. Ми маємо врегулювати такі питання, як, наприклад, чи братимуть участь громадяни країни-агресора у цивільних відносинах за тими самими позитивними нормами, що й громадяни України, чи ми все-таки обмежимо їх за цілим рядом правочинів.

Вважаю, що ці питання так чи інакше регулюватимуться, але для нас дуже важливо, що ми продовжимо термін подання поправок. Думаю, щодо цього є згода і комітету, і авторського колективу, і це дасть змогу доопрацювати цей...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Владиславовичу.
Совсун Інна Романівна, фракція «Голос». Будь ласка.

СОВСУН І.Р., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги! Ми пів року слухаємо, скільки докторів наук, професорів, усіх інших поважних людей розробляли цей законопроект. Я вірю, що вони його розробляли, але жити за ним повинні будуть усі українці та українки, не лише ті доктори наук і професори.

Те, що пропонується в проекті Цивільного кодексу щодо регулювання сімейних прав, представляється як новації, сучасні, прогресивні ідеї. Ні, друзі, це радянський домострой, який подається під гаслами доброзвичайності. Що таке доброзвичайність, ані автори, ані ще хтось не можуть пояснити.

Наведу вам приклад з цього проекту Цивільного кодексу. У ньому говориться: в Україні заборонена дискримінація за дуже широким переліком обставин, але у випадку, якщо це відповідає захисту доброзвичайності, то дискримінувати можна. Скажіть, будь ласка, це як? Кого можна дискримінувати, бо це відповідає принципам доброзвичайності? Таких принципів, таких ідей там закладено безкінечно багато.

Усі правозахисні організації, усі організації, які захищають права жінок, дітей, виступили проти цього проекту кодексу. Неправда, що до них дослухалися, що їх долучили до обговорення. Подивіться, всі вони сьогодні вранці вийшли з заявами, щоб ви не голосували за нього, доопрацювали і тоді поверталися до цього питання.

Я звертаюся до вас з тим самим. Не можна кодекс, який продає нам повторення «руського мира», впроваджувати в українське законодавство у 2026 році. Давайте повернемося до цього проекту, коли реально опрацюємо й обговоримо ці питання, а не тому, що просто дуже хочеться якомога швидше прийняти такий кодекс.

Я за нього не голосуватиму і закликаю вас ще раз подумати і не голосувати так само.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Залишилися ще Тищенко і Павленко. Шановні колеги, після цього будемо голосувати, запрошуюю народних депутатів зайняти свої місця.

Микола Миколайович Тищенко. Будь ласка.

ТИЩЕНКО М.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 219, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Ми розглядаємо проєкт нового Цивільного кодексу України – базові правила життя для громадян і бізнесу. Ключові його норми, на нашу думку, такі.

Перше. Оновлюється застарілий кодекс, ухвалений понад 20 років тому.

Друге. Враховується сучасна реальність: інтернет, цифрове майно, онлайн-договори.

Третє. Посилюється захист людини: приватність, чесність, гідність і, найголовніше, права дітей.

Четверте. Спрощуються та уточнюються умови договорів між людьми і бізнесом.

П'яте. Запроваджуються механізми компенсації шкоди, зокрема завданої війною.

Депутатська група «Відновлення України» підтримує даний законопроєкт. Дякую, друзі, за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Павленко Юрій Олексійович. Будь ласка.

Шановні колеги, після цього переходимо до голосування.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Шановний пане Голово, без сумніву, те, що Цивільний і Сімейний кодекси потребують осучаснення, ніким не оспорюється. Разом з тим у запропонованому законопроєкті є низка нових норм, які, на наш погляд, є дискусійними. Зокрема, зупинюся на шостій книзі «Право сімейне». Так, наприклад, вноситься поняття «права та інтереси сім'ї» (стаття 1477), що суперечить поняттю прав людини, дитини, на основі яких була побудована попередня правова система. Це також суперечить і міжнародним зобов'язанням України. І таких статей, які потребують серйозного доопрацювання до другого читання у разі ухвалення в першому читанні, у проєкті достатньо багато.

Окремо хочу зупинитися на частині щодо усиновлення дітей. На наше переконання, необхідно чіткіше визначити порядок усиновлення дітей, які мають право бути усиновленими і перебувають за кордоном...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, дякую всім за виступи. Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Я просто хочу наголосити на єдиному: ми всі усвідомлюємо, наскільки обширна кодифікація, тому дякую комітету, що він вніс пропозицію збільшити

вдвоє строк підготовки до другого читання. Це дуже важливо. Тому що 1 тисяча 494 статті – це фундаментальний масив, і, звісно, ми будемо раді почути інклюзивно всіх, хто хоче долучитися до розробки проєкту цього кодексу.

Я ще раз кажу, ми максимально намагалися врахувати це до першого читання. Гарантую вам, що така сама робота і мною як головою робочої групи, і усіма членами робочої групи буде проведена до другого читання. Ми збалансовуватимемо і йтимемо за тим принципом, уже домовилися з колегами із земельного та екологічного комітетів щодо поправок, які ми готові обговорити. Звичайно, і з Галиною Миколаївною, і з іншими колегами домовилися. Все це ми будемо врегульовувати до другого читання, тому що це масивніший... Так, з медичним комітетом, яким керує Радущкий, коротше, з усіма комітетами.

Тому я дуже прошу зараз дати можливість цьому законопроєкту бути прийнятим у першому читанні і збільшити строк його підготовки до другого читання. Далі ми всі разом зробимо все, щоб ця кодифікація стала найкращою кодифікацією, яку приймав не лише парламент дев'ятого скликання, а взагалі Верховна Рада України. Запрошую вас до цієї роботи. Прошу вас відповідально поставитися до голосування.

Переходимо до прийняття рішення.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проєкту Цивільного кодексу України ([№ 15150](#)) за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України та з урахуванням пропозицій, викладених у висновку головного комітету.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 254.

Рішення прийнято.

Дякую, колеги, за довіру.

Тепер ставлю на голосування пропозицію про продовження наполовину строку... (*Шум у залі*). Ні, дякую всім за голосування і підтримку.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про продовження наполовину строку подачі пропозицій і поправок для підготовки проєкту Цивільного кодексу (№ 15150) до другого читання. Теж треба 226 голосів, тому прошу підтримати, щоб ми мали можливість доопрацювати проєкт кодексу. Прошу голосувати.

«За» – 276.

Рішення прийнято.

Ми проголосували за продовження наполовину строку подачі пропозицій і поправок до другого читання. Дякую.

Дмитре Олександровичу, що у вас з процедури? Потім рухаємося далі.
Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Колеги, не розходьтеся, будь ласка. Питання щодо зарплат наших захисників. Я хотів би нагадати: не хочеться жити в театрі абсурду, яким сьогодні виглядає парламент. Я чув від однієї фракції, що має бути обмежений розмір максимальної заробітної плати, а від іншої – що треба підвищити зарплату нашим захисникам. Хотів би вам нагадати, що в цьому залі всі фракції і групи у 2023 році підтримали мою поправку 48 до законопроекту [№ 8312](#) і прийняли закон. У поправці пропонувалося повернути 30 тисяч доплати захисникам і обмеження максимальної зарплати на рівні 10 мінімалок. Вона була заблокована паном Цабалем. Він відкликав свій проєкт постанови. Сьогодні вона заблокована Давидом Георгійовичем Арахамією.

Тож у мене пропозиція звернутися до керівництва фракцій і груп, до керівництва парламенту відкликати цей проєкт постанови та розблокувати 30 тисяч доплати захисникам і обмеження максимальної зарплати на рівні 86 тисяч гривень у 2026 році. Прошу поставити це на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре Олександровичу, єдине, що це не зовсім та пропозиція, яка потребує 150 голосів, треба 226 голосів, ви розумієте, так? Це не процедурна пропозиція, тому 226 голосів.

Однак фракція тут, усі тут, і я ставлю цю пропозицію на голосування. Прошу голосувати.

«За» – 88.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, 9 квітня 2026 року Верховною Радою України відповідно до частини третьої статті 6, частини другої статті 34 Регламенту було прийнято рішення щодо запрошення на пленарне засідання голови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, Юрія Миколайовича Власенка для надання інформації.

Будь ласка, Юрію Миколайовичу, інформація до 5 хвилин. Далі рухатимемося за порядком денним.

ВЛАСЕНКО Ю.М., голова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. Добрий день, шановний головуючий, шановні народні депутати! В умовах війни енергосистема України стала значно вразливішою, і саме тому розвиток розподіленої генерації на сьогодні є ключовим для її стійкості. Практика останніх років це підтвердила. Централізована генерація є найбільш вразливою, тоді як розподілена, навпаки, підвищує надійність енергосистеми. Ідеться, зокрема, про когенераційні установки та малі генеруючі об'єкти, які дозволяють швидше відновлювати електро-, теплопостачання та мінімізувати наслідки атак і аварій.

Водночас цей процес не є хаотичним. Розподілена генерація активно зростає як за рахунок газової генерації, так і за рахунок відновлюваних джерел енергії, збільшується кількість установок безпосередньо у споживачів. Це посилює енергетичну безпеку, але водночас створює нові виклики: керованість енергосистеми, навантаження на мережі та необхідність швидкого, але контрольованого приєднання нових потужностей. Саме тому роль НКРЕКП є ключовою в забезпеченні зрозумілих та керованих правил інтеграції такої генерації в енергосистему.

Важливо розуміти, розподілена генерація – це передусім приватні інвестиції, а отже, для інвестора основне – це можливість повернути вкладені кошти та мати прогнозовані умови роботи. Після скасування механізму підтримки через газове ПСО регулятор напрацював рішення, які формують необхідні економічні сигнали для роботи генерації. У цьому контексті НКРЕКП переглянула підходи до формування граничних цін на ринку електричної енергії. Ухвалене регулятором рішення щодо рівня граничних цін дозволяє об'єктам розподіленої генерації працювати в години дефіциту потужності навіть за умови закупівлі газу за ринковими цінами. Хочу підкреслити, ідеться не про надприбутки, а про те, щоб генерація працювала саме тоді, коли вона критично потрібна енергосистемі.

Ще один ключовий фактор – це доступність інфраструктури. У відповідь на виклики воєнного часу НКРЕКП суттєво спростила та скоротила процедури приєднання до електричних, газових і теплових мереж. Починаючи з 2023 року НКРЕКП систематично спрощує приєднання до інженерних мереж, скорочено процедури, зменшено кількість документів і пришвидшено видачу технічних умов, суттєво спрощено ліцензування когенераційних установок. Сьогодні мобільні електричні установки можуть працювати без ліцензії. Збільшено пороги потужності до 5 МВт, а для окремих випадків до 20 МВт, для яких діяльність на ліцензування не потрібна. Ліцензія видається у короткий строк протягом до 10 днів. Ми запровадили можливість поетапного приєднання. Це дає змогу запускати генерацію і подавати електроенергію в мережу ще до повного завершення будівництва у межах наявної резервної потужності, тобто об'єкти можуть починати працювати значно раніше.

Нещодавно регулятор продовжив дію спрощеної процедури приєднання генеруючих установок до електричних мереж. Для нових замовників передбачено можливість подання заявки на приєднання до 1 травня 2027 року, завершення приєднання – до 1 жовтня 2027 року. Для тих, хто вже розпочав процедуру, передбачена можливість завершити приєднання до цієї ж дати за умови виконання першого етапу технічних умов до 1 жовтня 2026 року. Зберігаються також спрощені вимоги до комерційного обліку електричної енергії.

Регулятор так само спростив підходи до формування тарифів на тепло для когенераційних установок. Це дозволило суттєво пришвидшити їх затвердження без порушення регуляторних процедур. Результат – уже понад 300 затверджених тарифів на тепло.

Крім цього, спрощено вимоги до комерційного обліку електричної енергії, дозволено використовувати вже встановлені вбудовані вузли обліку, а також суттєво скорочені строки їх введення в експлуатацію.

Станом на сьогодні за спрощеною процедурою видано технічних умов на приєднання потужностей близько 2,7 ГВт, із них реалізовано 0,8 МВт. Це конкретні об'єкти, які вже працюють або перебувають на фінальній стадії запуску. Крім цього, за звичайною процедурою було видано технічних умов на приєднання на величину 3,3 ГВт, із них уже реалізовано понад 0,6 ГВт.

Запроваджено новий формат роботи: щотижневі наради з учасниками ринку, розглядаються конкретні кейси потенційних виробників електричної енергії. Такий формат дозволяє не лише обговорити проблеми, а й оперативно напрацьовувати рішення. Станом на квітень 2026 року за результатами цієї роботи вдалося посприяти приєднанню об'єктів розподіленої генерації із сумарною потужністю понад 200 МВт.

Таку ж...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кучеренко – з процедури. Будь ласка, Олексію Юрійовичу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, щойно ми 5 хвилин слухали виступ голови НКРЕКП. Нагадаю, два тижні тому в цьому залі були такі потужні істерики, нервова реакція – тарифи, відключення, немає електрики. Скажіть відверто, вам стало щось зрозуміліше після цього виступу чи ні? Може, українському народу стало зрозуміліше, що відбувається на енергоринку, чому такі борги, чому зростають ціни, тарифи? Так само ні.

Я вкотре звертаю вашу увагу, або ми будемо фахово підходити до вивчення і дослідження глибоких проблем, або будемо гратися в це шоу. А голові НКРЕКП після його виступу я хочу подякувати і сказати, що я так зрозумів, що йому треба зараз дати Почесну грамоту Верховної Ради, почесну грамоту комітету і особисту подяку пана Геруса.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексію Юрійовичу, ми не зможемо дати Почесну грамоту і грамоту комітету, ми вже їх скасували, у нас інша система нагород, але ви можете ініціювати будь-яку нагороду з тих, які ми прийняли. Дякую.

Шановні колеги, рухаємося далі. Я прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Переходимо до розгляду проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо витрат на виплату і доставку пільгових пенсій» ([№ 5658](#)) та альтернативного до нього проекту [№ 5658-1](#).

Шановні колеги, будь ласка, займіть свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 155.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова автора першого законопроекту народну депутатку України Василевську-Смаглюк Ольгу Михайлівну.

Будь ласка, Ольго Михайлівно, до 2 хвилин.

ВАСИЛЕВСЬКА-СМАГЛЮК О.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 96, Київська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Шановний пане Голово, шановні народні депутати! Минуло 40 років з дня трагедії на Чорнобильській АЕС. Ця дата є нагадуванням про наш спільний обов'язок перед людьми, які працювали і продовжують працювати на станції в умовах надзвичайного ризику. Справжнє визнання їхнього подвигу – це не лише квіти біля пам'ятників, а передусім реальний соціальний захист і забезпечення стабільної роботи об'єктів, що гарантують ядерну безпеку всієї Європи.

Забезпечення безперебійної роботи об'єктів критичної інфраструктури є прямим обов'язком держави, і будь-які законодавчі прогалини, що призводять до блокування їх фінансової діяльності, є неприпустимими та потребують негайного усунення. Станом на сьогодні існує системна проблема, спричинена недосконалим механізмом фінансування витрат на виплату і доставку пільгових пенсій працівникам підприємств, що належать до сфери управління Державного агентства з управління зоною відчуження. Зокрема це стосується і ДСП ЧАЕС.

Водночас чинне законодавство покладає на такі підприємства обов'язок компенсувати Пенсійному фонду витрати на виплату і доставку пільгових пенсій без належного бюджетного забезпечення цих видатків. Як наслідок – утворення заборгованостей, судові спори, арешти рахунків і фактично блокування діяльності підприємств критичної інфраструктури, що створює пряму загрозу безпеці держави.

Станом на 15 квітня 2026 року заборгованість ДСП ЧАЕС перед Пенсійним фондом перевищує 30 мільйонів гривень. Вона виникла внаслідок дефіциту і через те, що ми вже п'ять років не ухвалюємо відповідний законопроект.

Прошу вас, колеги, і закликаю підтримати законопроект № 5658, щоб нарешті закрити це питання, яке давно перезріло.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запрошую автора альтернативного законопроекту народного депутата України Гнатенка Валерія Сергійовича. Будь ласка, до 2 хвилин.

ГНАТЕНКО В.С. Шановний пане Голово, шановні колеги! Я підтримую саму ідею законопроекту № 5658. Питання фінансування пільгових пенсій для людей, які працювали в зоні відчуження, давно потребує вирішення, але основним законопроектом охоплюються лише працівники державних підприємств і організацій. Проте в зоні відчуження та в зоні безумовного відселення працювали і люди з інших структур, які однаково стояли поруч, дихали тим самим повітрям і отримали ті самі дози радіації, залишаючись за бортом цього законопроекту. Пояснити таку різницю неможливо.

В альтернативному законопроекті № 5658-1 пропонується усунути цю нерівність, поширити фінансування витрат на виплату і доставку пільгових пенсій на всіх, хто здійснював роботи в зоні відчуження або в зоні безумовного відселення, незалежно від форми власності роботодавця. Це принципова різниця.

Окрім того, ми пропонуємо розв'язати проблему накопичення заборгованості. У законопроекті передбачається запровадження права страхувальника на розстрочення боргу строком на 60 місяців, а також списання нарахованих штрафів і пені та списання заборгованості самого Пенсійного фонду за позиками з Єдиного казначейського рахунку. Без цих норм система залишається у глухому куті.

Колеги, різниця між двома законопроектами у повноті рішення: в основному проекті пропонується зробити крок у правильному напрямі, а в нашому альтернативному проекті – закрити питання в цілому. Прошу підтримати законопроект № 5658-1.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запрошую до слова голову Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Третякову Галину Миколаївну.

Будь ласка, Галино Миколаївно.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М., *голова Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Шановні колеги, я прошу всіх зосередитися на цьому законопроекті, бо такий закон звільнить Чорнобильську атомну станцію від сплати єдиного соціального внеску за пенсії людям, які працювали на ЧАЕС, коли вона генерувала електроенергію. У мене велике прохання підтримати це рішення.

Чого не вистачає в основному законопроекті і про що ми домовилися з урядом? Це звільнення має діяти доти, доки ЧАЕС не буде приєднана до «Енергоатому». У кожній атомній електростанції, яка сьогодні генерує електроенергію для України (ви знаєте, наскільки це важливо для нас), буде такий самий історичний цикл закінчення, як і в четвертого енергоблоку ЧАЕС. У зв'язку з тим, що ми не запровадили накопичувальне пенсійне забезпечення

для професійних схем, нам необхідно розробити модель, хто має нести відповідальність щодо пенсій людей, які працювали на місцях, не забезпечених безпекою в попередні роки.

У законопроекті пропонується до 40-х роковин аварії на ЧАЕС перекласти це на державний бюджет. До другого читання ми порахуємо, бо, за різними оцінками, на це потрібно від 200 до 700 мільйонів гривень. Це невелика сума, яку ми можемо потягнути. Більше того, Державна аудиторська служба в листопаді 2025 року провела аналіз роботи ЧАЕС і вказала, що більшість витрат ЧАЕС йде не на фінансування сьгоднішніх заходів, не на модернізацію і реконструкцію існуючих сховищ, не на модернізацію будівництв і будівництво нових сховищ, а на виплату пенсій людям, які працювали там раніше.

У мене велике прохання підтримати цей законопроект до 40-х роковин аварії на ЧАЕС, зібрати голоси, і до другого читання ми внесемо його разом з енергетичним комітетом і урядом.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу представників фракцій і груп записатися на виступи для обговорення цього дуже важливого законопроекту: два – за, два – проти.

Лаба Михайло Михайлович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ЛАБА М.М., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 70, Закарпатська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово пані Ользі Василевській-Смаглюк.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, тривога.

Друзі, я звертаюся до вас з проханням, ми можемо проголосувати за цей законопроект? Артуре Володимировичу, це ж для чорнобильців (*Шум у залі*).

Шановні колеги, Галино Миколаївно, я перепрошую, але мушу оголосити перерву у зв'язку з повітряною тривоною.

Нагадую, що після завершення тривоги через 15 хвилин ми продовжимо роботу з виступів представників фракцій і груп. Прошу народних депутатів після завершення повітряної тривоги повернутися до залу. Це дуже важливий законопроект.

(Після перерви)

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати, завершилася повітряна тривога. Відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання

організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» ми продовжуємо наше пленарне засідання.

Шановні колеги, розгляд питань порядку денного на сьогодні не завершено. Дякую всім за роботу. Оголошую перерву в нашому пленарному засіданні. Працюємо далі заради України.

Слава Україні!